

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Analýza ekologické politiky jako součást společenské odpovědnosti
organizace

An Analysis of Environmental Policy as a Part of Corporate Social
Responsibility

Student: Michal Čurilla

Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Bláha Jiří, CSc.

Ostrava 2011

Prehlásenie

Miestoprísazne prehlasujem, že som celú bakalársku prácu vrátane príloh vypracoval samostatne pod vedením vedúceho bakalárskej práce a uviedol som všetku použitú literatúru a podklady s ktorými som pracoval.

V Ostrave

Čurilla Michal

1	Úvod.....	1
2	Teoretický výklad konceptu spoločenskej zodpovednosti firmy	3
2.1	Globálne problémy.....	3
2.1.1	Príčiny globálnych problémov	3
2.1.2	Problémy užívania zdrojov	4
2.2	Vymedzenie a definícia pojmu spoločenskej zodpovednosti	6
2.2.1	Historický vývoj definície	6
2.2.2	Definovanie CSR v súčasnosti.....	7
2.3	Vymedzenie CSR, vlastnosti a princípy.....	8
2.3.1	Dôvody, prečo je dobré byť etickým, spoločensky zodpovedným podnikom .	10
2.4	Ekologická politika	13
2.5	Metodika a metodológia	17
3	Analýza ekologickej politiky vybranej organizácie, ako jedného z aspektu jej spoločenskej zodpovednosti.....	18
3.1	Etika a morálka	18
3.2	Spoločnosť o sebe	19
3.2.1	O sebe	19
3.3	Charakteristika podniku	20
3.3.1	Recyklácia.....	23
3.3.2	Certifikáty a organizácie.....	24
3.4	Environmentálne dopady výroby.....	26
3.4.1	Znečisťovanie ovzdušia	26
3.4.2	.....	26
3.4.3	Odber vody.....	27
3.4.4	Odpadové hospodárstvo	29
3.4.5	Ostatné vplyvy	31
3.4.6	Energetika	33
3.5	Rozbor dotazníka	35
4	Návrhy a odporúčania.....	41
4.1	Zhrnutie zistených faktov	41
4.2	Problém legislatívy a štátnej správy.....	42
4.3	Problém reklamy	43
5	Záver	45
	Seznam použité literatúry	46

1 Úvod

Životné prostredie je nevyhnutnou a neoddeliteľnou súčasťou nášho každodenného života. Poskytuje nám všetky základné suroviny pre život a jeho zjednodušenie či spríjemnenie. Na základe poskytovaných surovín sme si vytvorili spoločenstvá, ktoré sa zjednotili do jedného veľkého, ľudského spoločenstva.

Cieľom bakalárskej práce bude analýzou ekologickej politiky zistiť úroveň ochrany životného prostredia firmou a jej zmeny po predaji nadnárodnej korporácii. Následne určím tie oblasti firmy, ktoré poskytujú možnosť pre zlepšenie. Na záver podám návrhy pre zlepšenie zisteného stavu ekologickej politiky firmy.

V teoretickej časti sa budem zaoberať spoločenskou zodpovednosťou organizácií, a jej vývojom až po súčasnosť. Neskôr priblížim problematiku environmentálneho dopadu podnikania ktorá je súčasťou spoločenskej zodpovednosti a následne stručne charakterizujem ekologickú politiku.

V súčasnosti sa toto ľudské spoločenstvo stretáva čoraz častejšie s problémami svojho prostredia. Jedná sa predovšetkým o znečisťovanie zdrojov, ktoré sú nutné pre prežitie nielen ľudstva, ale celej prírody, flóry a fauny, ktorá ho obklopuje. Väčšina je presvedčená o názore, že vplyv jednotlivca na životné prostredie je nevýznamný a zanedbateľný, no realita nás denne presviedča o opaku. Avšak nielen človek, jednotlivec, si musí uvedomiť vlastnú zodpovednosť, ale celé spoločenstvo a v ňom vytvorené vzťahy sa musia naučiť správať a konať *ekologicky*.

A tak ako sme si vytvorili pravidlá pre správanie sa v rámci spoločnosti je na čase, aby sme tie isté pravidlá správania zaviedli aj voči prírode. Etika podnikania, stelesnená tiež ekologizáciou výroby, je stále viac a viac diskutovaná téma, ktorá sa dostáva do povedomia novej civilizovanejšej spoločnosti, ako nutnosť brániť sa pred škodami na ekosystéme a ničením si „vlastného sveta“. Dopad podnikania na životné prostredie je aktuálnym problémom na celom svete, pričom sa stupňuje tlak na znižovanie jeho dopadov, prichádzajúci z množstva zdrojov, ako sú vlády, obchodné asociácie, zákazníci, zamestnanci, a akcionári. Sociálny tlak sa začína tvoriť aj zo zaujatých skupín akými sú spotrebitelia, vážené environmentálne nevládne organizácie, susedia znečisťovateľov a inteligencia.

Aj v súčasnosti pôsobia na podniky neustále tlaky z jeho okolia a vnútra avšak už sa nejedná len o dávno známe problémy urýchlenia výroby a maximalizácie zisku, ale v súčasnej dobe sa do popredia dostáva hlavne otázka etiky samotného podnikania. Podniky, ktoré tento trend nerešpektujú, sú v konkurenčnom boji stále viac oslabované, z dôvodu odmietania ich

výrobných spoločností. Práve preto sa etika podnikania stáva nevyhnutnosťou pre prežitie firiem.

Každý podnik si pomaly tento fakt uvedomuje a stále viac sa presviedča, že pre dosiahnutie zisku už nepotrebuje len suroviny, ktoré získava z prostredia, ale aj mienku verejnosti, ktorá v tomto prostredí žije a uvedomuje si jeho kvalitu. A keďže každá činnosť podniku zanecháva na našom prostredí dopad, stáva sa neoddeliteľnou súčasťou podnikového záujmu o prostredie.

2 Teoretický výklad konceptu spoločenskej zodpovednosti firmy

2.1 Globálne problémy

„Podniky vytvárajú emisie v procese výroby produktov aby uspokojili tuzemský dopyt, zahraničný trh a vládu. V tomto duchu berie dopyt na seba zodpovednosť za tvorbu emisií...“ (Tietenberg; Lewis, 2009, str. 537).

2.1.1 Príčiny globálnych problémov

Človek žil najskôr v symbióze s prírodou a ak aj narušil jej prirodzené prostredie, tak toto narušenie bolo malé a vratné. Ale ako sa vyvíjal človek a nástroje ktorými disponoval, tak sa menili aj dôsledky, ktoré jeho pôsobenie zanechávalo na prírode. Zvyšovaním schopnosti ovládať rôzne energie sa predlžovala aj doba regenerácie prírody až do stavu, kedy hovoríme o nenávratnosti. Takéto nepriaznivé vplyvy na prostredie môžeme súhrnne nazvať environmentálne problémy. Za hlavné príčiny nepriaznivých vplyvov môžeme označiť (Mezřický, 2005, str.27):

- **Zmenu vzorcov spotreby** – teda zmena nárokov, ktoré sú kladené na na okolie pri uspokojovaní potrieb spoločnosti.
- **Rast ľudskej populácie** – zmena veľkosti, množstva jedincov, ktorí kladú nároky na okolie pri uspokojovaní potrieb.

Tieto príčiny sú však na sebe závislé a nemožno ich chápať osobitne. Počas vývoja ľudskej populácie sa stále viac zväčšoval vplyv oboch faktorov. S vývojom technológií sa zväčšoval tlak na prostredie a teda zmena spotreby vzorcov v podobe nových, väčších nárokov (spotreba ropy, uhlia a iných nerastných surovín a po nich neustále zvyšujúci sa dopyt), taktiež sa zvyšovala početnosť populácie vďaka lepšej hygiene, zdravotníckej starostlivosti, sociálnej starostlivosti a pod. Neustály rast obyvateľstva je neúnosný pre prostredie, ktoré nie je schopné uspokojiť tak veľkú populáciu (problémy v Číne, Afrike apod.). V súčasnosti sa však situácia začína stabilizovať, no prevažne len v najrozvinutejších ekonomikách.

Aj keď rast populácie spôsobuje vážny problém a ekonomickú záťaž, nie je jediným problémom. Ďalším problémom je aj zvyšovanie životnej úrovne, industrializácia. Pretože aj keď preľudnené krajiny majú problémy a devastujú prostredie, tak ani zďaleka nemajú takú

spotrebu energetických surovín a ani zďaleka neprodukujú toľko škodlivín ako rozvinuté krajiny.

Základné rozdelenia

Tieto vplyvy môžu mať rôzny charakter, spôsobovať rôzne škody a zasahovať rôzne veľké územia. V závislosti na ich vplyve môžeme aplikovať rôzne členenia. Medzi základné sa dá považovať rozdelenie podľa územného rozsahu, a to na :

1. lokálny vplyv,
2. regionálny vplyv,
3. globálny vplyv.

Ďalej môžeme členiť aj podľa zložky, ktorú vplyv zasahuje, na problémy: vody, ovzdušia, pôdy a biosféry (Mezřický, 2005, str.31).

2.1.2 Problémy užívania zdrojov

Problémy čerpania vody

Väčšina povrchu našej planéty je pokrytá vodou, približne 2/3 povrchu. Avšak až 99% tejto vody sa nachádza vo svetovom oceáne a je prakticky nepoužiteľná pre potreby ľudskej činnosti. Zbytok vody sa nachádza v podobe ľadovcov, riek potokov a jazier, či ako zrážky. Avšak problém nastáva pri ľudskej snahe vodu používať. Prvým problémom pri využívaní vody je jej nerovnomerné rozloženie. Na našej planéte totiž existujú miesta kde je vody nedostatok (oblasti Afriky a pod.) a zase naopak miesta, kde je jej prebytok. Práve kvôli tomu že vodné zdroje nie sú vždy ľahko dosiahnuteľné, zasahuje človek do prírody tak, aby si ich priblížil. Avšak tieto zásahy mávajú obvykle aj negatíva. Príkladom je prehradenie Nílu, ktoré síce zabraňuje záplavám, no práve záplavy prinášali úrodnú pôdu, na ktorej stavali obživu roľníci. Táto pôda sa teraz zhromažďuje v priehrade a kvôli tomu jej hrozí likvidácia.

Ďalším problémom je neefektívne využívanie vodných zdrojov. Zastaralé spôsoby zavlažovania by potrebovali investíciu., ktorá by priniesla obrovský úžitok avšak realizovateľnosť v niektorých krajinách nie je možná prevažne z politických dôvodov.

Aj napriek tomu že veľká časť ľudskej populácie trpí nedostatkom vody, samotná spoločnosť si znečisťuje svoje dostupné zdroje. Vypúšťanie odpadov do vodných tokov, skládky a nebezpečné látky prenikajúce do podzemných zásob vody ako aj množstvo ďalších problémov znehodnocuje vodné zdroje a stále viac ukrájuje z použiteľných zdrojov.

Je nutné spomenúť aj obrovskú spotrebu vody v priemysle, ktorá sa stále zvyšuje s rozvojom zaostalých krajín. Avšak ak má krajina nedostatok vodných zdrojov tak jej rozvoj síce môže zefektívniť jej využívanie no na druhú stranu jej spotreba neklesne a stále bude mať obrovské problémy, aj kvôli rastúcej spotrebe práve v priemyselnej oblasti (Mezřický, 2005).

Využívanie pôdy

Človek potrebuje pôdu pre získavanie potravy, ale množstvo pôdy, ktorú má k dispozícii, je len obmedzené. Obmedzenosť pôdy spočíva predovšetkým v rozlohe pevniny a následne vo veľkosti pôdy vhodnej na obrábanie. Pôda, podobne ako voda, je na našej planéte rozložená nerovnomerne, čo znamená, že človek sa musel naučiť využívať pôdu a jej potenciál v množstve, ktoré mu príroda poskytla. Využitím pôdy máme na mysli užívanie pôdy pre poľnohospodárske účely, teda na tvorbu potravy. A aj keď je pôda dôležitým faktorom pre tvorbu potravy, nie je jediným prvkom. Preto rozlišujeme štyri hlavné prvky, bez ktorých by produkcia potravy v modernom svete nebola uskutočniteľná:

- „Základné zdroje – pôda, voda, hnojivá, pracovná sila a podobne
- Technológie, veda a investície – stroje, prístroje, skladovanie, šľachtiteľstvo
- Prírodné prostredie nutné pre zabezpečenie pestovania plodín a chovu zvierat – ložiská ťažobných surovín, zdroje vody, priestory ku ukladaniu odpadov a asimiláciu znečistenia
- Inštitúcie a predpisy – štátne a neštátne organizácie, metódy riadenia, právne normy a regulácie, štátny dozor, dotácie politika...“ (Mezřický, 2005, str.33, 34)

Problém však nastáva kvôli rastu jednak počtu obyvateľstva, a jednak kvôli zvyšovaniu nárokov a uspokojovanie potrieb pomocou produktov „pôdy“. Paradoxom je že vyvinutejšie krajiny majú väčší potenciál na rozvoj využitia pôdy, ako krajiny menej rozvinuté a vysokým prirodzeným prírastkom a nízkou produkciou poľnohospodárstva. Dôvodom býva nielen obtiažnosť získavania pôdy, ale aj schopnosť jej obrábania a teda produktivita.

Pôda pre účely poľnohospodárstva sa však nevyskytuje v prírode samovoľne. Je to tzv. pôda umelá, vytvorená človekom. Toto pretváranie zemského povrchu prebieha kultiváciu, zmenou prirodzeného prostredia, a to prevažne odlesňovaním. Bohužiaľ toto rozpínanie obhospodarováných oblastí so sebou prináša aj negatívne vplyvy v podobe erózie pôdy, zmenšovania prirodzeného prostredia pre množstvo živočíchov, postupné odplavovanie pôdy, kontamináciu pôdy a množstvo ďalších problémov. V súčasnosti sa využíva veľké

množstvo hnojív, ktoré sú na jednu stranu výhodné pre zvyšovanie produkcie, avšak na druhú stranu zamorujú pôdu a do budúcnosti ju znehodnocujú.

Vážnym problémom sú skládky, ktorých obsah sa pomaly rozkladá, pričom sa uvoľňujú nebezpečné látky, ktoré znečisťujú nielen pôdu, ale i vodu a ovzdušie.

Po zhodnotení poznatkov je možné, zvýšiť produkciu natoľko, aby bola schopná užiť neustále narastajúcu spoločnosť. Investovanie do oblastí s nízkou produkciou, niekedy niekoľkonásobne nižšou ako dosahujú najproduktívnejšie krajiny, by bolo síce nákladné, no poskytovalo by možné riešenie problému.

2.2 Vymedzenie a definícia pojmu spoločenskej zodpovednosti

Myšlienka spoločenskej zodpovednosti podnikania je už medzi podnikmi stará niekoľko desaťročí. V priebehu tohto obdobia sa jej význam menil a pretváral až do dnešnej podoby. V tejto časti bakalárskej práce sa zameriavam práve na vývoj a súčasné definovanie spoločenskej zodpovednosti podniku.

2.2.1 Historický vývoj definície

Už v minulosti sa vyskytovali veľké osobnosti v podnikateľskom svete, ktoré sa nezaujímal len o dosahovanie zisku, ale zaoberali sa aj otázkou dopadu podnikania na okolie a snahou zveľaďovania svojho prostredia. Medzi tieto osobnosti patril aj významný československý podnikateľ Tomáš Baťa. (Bussard; Bunčák; Marček; Markuš, 2005)

V päťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia sa na svetlo sveta dostávajú prvé myšlienky spoločensky zodpovedného podnikania, ako výsledok znepokojivých poznatkov o dôsledkoch ľudskej aktivity na prírodu a ekosystém. Začali sa objavovať rôzne publikácie, ktorých snahou bolo poukázať na to, že problémy životného prostredia predstavujú pre podnik ten najdôležitejší problém z dlhodobého existenčného hľadiska (Mezřický, 2005). Stále viac a viac sa vyskytovali články a publikácie, ktoré odhaľovali dôsledky znečisťovania vlastného sveta prejavujúce sa práve na pôvodcoch tohto odpadu. V roku 1962 Rachel Carsonová vydala svoju prácu *MLčici jaro*, kde upozorňuje na problém pesticídov, ktoré ohrozujú úrodu, vtáctvo a zvieratá a časom majú vplyv aj na samotného človeka.

Toto všetko prispelo ku tomu, aby si myšlienka zodpovedného podnikania našla cestu do praktického života. Za prvého teoretika a presadzovateľa zodpovedného podnikania – Corporate social responsibility (ďalej len CSR) sa považuje Howard R. Bowen, ktorý napísal knihu „Social Responsibilities of the Businessman“, kde síce vyzdvihuje myšlienku CSR, avšak je nutné povedať že CSR „podľa neho nie je všeliakom na všetky bolesti tohto sveta, ale obsahuje dôležitú pravdu, ktorá musí viesť aktivity podnikateľov v budúcnosti“ Allan; BUNČÁK, Michal; MARČEK, Eduard; MARKUŠ, Marek (2005, str.5).

V priebehu času sa vyvíjala definícia CSR ako uplatňovanie manažérského prístupu cez predstavu CSR ako „dobrého susedstva“ až ku vytvoreniu množstva konceptov v osemdesiatych rokoch. Medzi najvýznamnejšie patrí napríklad spoločenská výkonnosť podnikania, teória stakeholderov a etika podnikania.

2.2.2 Definovanie CSR v súčasnosti

Definícia spoločensky zodpovedného podnikania je aj v súčasnosti veľmi komplikovaná a nejednotná záležitosť. Mnoho autorov a spoločností na ňu nahliada rôzne, no všetci sa zhodujú, že je to etické správanie sa voči ľudskej spoločnosti a jej prostrediu.

Zatiaľ čo v minulosti sa na definíciách CSR podieľali hlavne osoby, jednotlivci alebo skupiny, v súčasnosti sa na tento problém nahliada viac z globálneho hľadiska a preto aj proces samotného definovania prebieha na vyššej úrovni. Rôzne spolky a asociácie spoločensky zodpovedných firiem a mnoho nadnárodných korporácií stavia CSR do popredia ako prostriedok dosahovania svojich cieľov a preto je pre ne dôležité uvedomiť si čo to CSR je, definovať ho.

Medzi tri najvýznamnejšie súčasné spôsoby definovania patria:

- Business in the Community, ktoré definuje zodpovedné podnikanie ako manažovanie „pozitívnych vplyvov, ktoré má firma na spoločnosť a na životné prostredie, a ktoré dosahuje svojimi činnosťami, produktami alebo službami, a prostredníctvom interakcie s kľúčovými stakeholdermi ako sú zamestnanci, spotrebitelia, investori, komunity a dodávatelia“.
- „CSR je kontinuálny záväzok podnikov správať sa eticky, prispievať k trvalo udržateľnému ekonomickému rozvoju, a zároveň prispievať k zlepšovaniu

kvality života zamestnancov, ich rodín, rovnako ako lokálnej komunity a spoločnosti ako celku“ (World Business Council for Sustainable Development).

- „CSR je dobrovoľné integrovanie sociálnych a ekologických záujmov do každodenných firemných činností a interakcií s firemnými stakeholdermi.“ (Európska únia, Zelená kniha, 2001)

Definície vid' Allan; BUNČÁK, Michal; MARČEK, Eduard; MARKUŠ, Marek (2005, str. 6)

Z uvedeného teda vyplýva :

CSR je súčasťou politiky firmy, pričom posúva základné ciele podniku pre zhodnotenie majetku a dosahovania zisku na vyššiu úroveň a do úvahy sa dostáva aj blaho ľudského spoločenstva a jeho životného prostredia.

2.3 Vymedzenie CSR, vlastnosti a princípy

Uviedol som niekoľko „definícií“, ktoré pojednávajú o CSR a už z toho vyplýva, že jednotná definícia neexistuje. Definícia sa ťažko určuje už kvôli samotnej podstate CSR, keďže ani CSR nemá žiadne rámcové obmedzenie svojho pôsobenia a teda žiadne hranice, nedá sa očakávať, že vymedzenie bude konkrétne. Všetky definície sú len málo konkrétne tak, aby poskytovali čo možno najväčší priestor na uplatnenie pre jednotlivé typy firiem a druh podnikania a z toho vyplýva aj jedna z charakteristík CSR, **univerzálnosť**.

Ďalšou vlastnosťou ktorú so sebou prináša zavedenie zodpovednosti je jeho **dobrovoľnosť**. Túto vlastnosť chápeme ako trend zo strany firiem. CSR je zatiaľ z legislatívneho pohľadu dobrovoľný, aj keď jednotlivé vlády a samotná Európska únia podporujú rozšírenie tohto trendu. Vytvorením vhodných legislatívnych podmienok sa urýchlí jeho rozšírenie aj pôsobnosť avšak vláda by sa mala zamerať aj na iné spôsoby podpory, napríklad uprednostňovanie CSR pri verejných zakázkach a súťažiach a podporou u spotrebiteľa, verejnou propagandou a podobnými nástrojmi vid' Trnková (2004).

Práve zameranie sa na aktívnu spoluprácu so zainteresovanými subjektami, tzv. **stakeholders** je veľmi dôležité pre CSR, pretože práve oni posudzujú, čo je a čo nie je žiadúce. „Jako stakeholders jsou označovány všechny osoby, instituce či organizace, které mají vliv na chod podniku nebo jsou fungováním podniku ovlivněni. Skupina stakeholders v nejširším pojetí zahrnuje zákazníky, akcionáře, zaměstnance, obchodní partnery, dodavatele,

zástupce štátní správy a samosprávy, zájmové skupiny, média, odbory a mezinárodní organizace“ (Trnková, 2004, str.9).

CSR tiež vyjadruje **záväzok prispievať ku zlepšovaniu a rozvoju kvality života**. Kvalita života je subjektívne posudzovaná veličina, ktorá hodnotí životné podmienky jednotlivcov a skupín a vyjadruje tak celkový blahobyt a spokojnosť života v spoločnosti. Vychádza predovšetkým zo schopnosti kontrolovať zdroje svojho okolia a narábať nimi podľa potrieb.

Snahou každej spoločnosti je ekonomický rast, ktorý sa dlho považoval za najdôležitejší ekonomický ukazovateľ hospodárnosti. Avšak v poslednej dobe sa aj prostredníctvom CSR dostáva do popredia stále viac **rozvoj** spoločnosti. Ten, na rozdiel od rastu, preukazuje aj schopnosť spoločnosti udržať si rast majetku a tiež si všíma ekologické dôsledky vyvíjaných aktivít a teda podmienok, za akých sú produkty vyrobené, prerozdeľované a aký má ich produkcia a spotreba dopad na okolie.

Dá sa povedať, že CSR stojí na troch základných pilieroch, ktoré tvoria jej oblasti pôsobenia. Tieto tri piliere tvoria tzv. Triple-bottom-line (TBL) systém, čo znamená, že firma sa nesústreďuje len na ziskovosť, ale prechádza ku širšiemu konceptu, ktorý predstavuje TBL. Jednotlivé piliere predstavujú:

- Ekonomická oblasť
  - kódex podnikateľského správania sa firmy,
  - etický kódex a transparentnosť,
  - princípy dobrej správy firmy (corporate governance),
  - boj proti korupcii a podplácaniu, vzťahy s akcionármi,
  - správanie sa voči zákazníkom, dodávateľom a investorom, ochrana duševného vlastníctva,
  - inovatívnosť a udržateľnosť rastu a pod.
- Sociálna oblasť
  - zdravie a bezpečnosť zamestnancov,
  - komunikácia,
  - firemná filantropia,
  - riadenie a rozvoj ľudských zdrojov,
  - ochrana špeciálnych skupín zamestnancov,
  - vyváženosť pracovného a osobného života zamestnancov (work-life balance),
  - rovnosť príležitostí a zákaz diskriminácie,
  - ľudské práva,

- pomoc prepusteným zamestnancom a pod.
- Environmentálna oblasť
  - environmentálna politika firmy,
  - minimalizácia environmentálnych vplyvov,
  - znižovanie materiálovej a energetickej náročnosti procesov,
  - odpadové hospodárstvo,
  - environmentálne manažérske systémy riadenia procesov,
  - ochrana zdrojov,
  - pracovné prostredie a pod.

(<http://www.ekologika.sk/spolocenska-zodpovednost-firmy.html>)

V súvislosti s environmentálnou oblasťou je nutné spomenúť aj zavedenie rôznych štandardov a noriem, umožňujúcich porovnanie vyspelosti firiem v danej oblasti. Medzi takéto štandardy patrí aj ISO a EMAS (EMS), pričom ISO je skratka pre International Organization for Standardization, voľne preložené „medzinárodná organizácia pre normalizáciu, koordinujúca štandardizačnú a normalizačnú technickú činnosť v medzinárodnom meradle. Každý štandard je označený skratkou ISO, svojím číslom, názvom a rokom vydania. EMAS je systém environmentálneho riadenia (EMS), ktorý používa Európsky parlament v súlade s normami ISO 14001:2004 a s nariadením EMAS (ES) č. 1221/2009, pričom voľne preložené je to manažérsky nástroj pre podniky a iné organizácie na oceňovanie, dokladovanie a zlepšovanie ich environmentálnej činnosti. Pôvodne vznikol pre industriálny sektor, no v súčasnosti zahŕňa všetky ekonomiky ako štátnej, tak súkromnej správy.

Podniky sa snažia získať dané štandardy a osvojiť si ich náplň, čím dokazujú svoju schopnosť ekologického cítenia, a súčasne spoločenskú zodpovednosť svojho podnikania.

2.3.1 Dôvody, prečo je dobré byť etickým, spoločensky zodpovedným podnikom

V dnešnej dobe si princípy CSR osvojuje stále viac podnikov a aj zo strany vlád je čoraz viac cítiť podporu implementácie CSR do podnikania.

Správanie sa firmy podľa zásad CSR môže priniesť podniku veľký úžitok. Pre každý podnik sú totiž dôležité aktíva ako napríklad materiálne zásoby, pozemky, budovy, avšak

v súčasnom svete si stále viac uvedomujeme aj nutnosť nehmotných statkov. Medzi tieto statky sa totiž radí aj reputácia podniku a ľudský kapitál. Zvelaďovanie vlastného prostredia podniku sa prejavuje aj zvýšením produktivity či reputácie, predaja produktov alebo zvýšením hodnoty značky.

Dá sa povedať, že spoločenská zodpovednosť firiem je v súčasnosti veľmi dôležitá, pokiaľ sa chce podnik ukázať v dobrom svetle a pokiaľ si tak chce udržať zákazníkov a budovať dobré vzťahy či už s verejnosťou, alebo obchodnými partnermi.

Význam spoločenskej zodpovednosti firiem dokazujú mnohé prieskumy, či už na úrovni národnej alebo medzinárodnej. Firma PricewaterhouseCoopers sponzorovala prieskum tisícročia o spoločenskej zodpovednosti firiem, do ktorého bolo zapojených 25000 občanov z 23 krajín na šiestich kontinentoch. Z výsledkov možno zhrnúť nasledovné závery:

- Keď si ľudia na celom svete vytvárajú dojem o spoločnostiach, dávajú prednosť príslušnosti ku korporácii pred reputáciou značky alebo finančnými faktormi. Takmer 60 % ich dojmu tvoria pracovné praktiky, etika podnikania, zodpovednosť voči spoločnosti ako takej, alebo dosah na životné prostredie.
- Dvaja z troch občanov chcú, aby sa firmy nezameriavali len na finančnú stránku, ale aby prispievali k širším spoločenským cieľom.
- Viac ako 75 % občanov považuje firmy za úplne alebo čiastočne zodpovedné za predchádzanie úplatkom a korupcií, za odstránenie diskriminácie na ich prevádzkach, za bezpečnosť práce a neznečisťovanie životného prostredia.

(Meňovský, 2006)

Z využívania CSR teda plynie niekoľko výhod vid' Tab. 2.1, (Bussard; Bunčák; Marček; Markuš, 2005. str. 10).

Tab. 2.1 : Výhody vyplývajúce zo spoločensky zodpovedného podnikania zoradené podľa druhu beneficiary

Príklad úspešného využívania CSR je firma KPMG, ktorej ušetrí enviromentálny manažement 250 000 libier ročne. „Spoločnosť KPMG vo Veľkej Británii sa v roku 2002 pripravovala na certifikáciu podľa noriem ISO 14001. V súvislosti s tým sa rozhodla implementovať komplexnú ekologickú politiku v piatich oblastiach: voda, odpad, papier, energia a transport. Rok po uvedení tejto politiky do praxe, KPMG zaznamenalo úspory vo výške 250.000 libier“. (Bussard; Bunčák; Marček; Markuš, 2005. str. 10)

V súčasnosti môžeme sledovať postupné osvojovanie si CSR aj na Slovensku. Táto myšlienka je realizovaná nielen veľkými známymi reťazcami ako je Orange Slovensko a.s. alebo U.S.Steel Košice, s.r.o. ,ale aj čoraz viac aj menšími podnikmi.

Je potrebné si však uvedomiť, že zavedenie CSR a jeho udržovanie má svoje prekážky a aj náklady. Najčastejšími prekážkami sú práve vysoké prvotné náklady a problém zorientovať sa v danej problematike, získať vhodných partnerov, či slabá podpora zo strany legislatívy.

2.4 Ekologická politika

Ako bolo už skôr uvedené, spoločensky zodpovedné podnikanie zahŕňa aj environmentálnu oblasť, na ktorú sa teraz bližšie zameriam. Táto časť CSR je zameraná na škody na prostredí vznikajúce v súvislosti s pôsobením podnikov na trhu. V posledných rokoch stále viac podnikov rozvinutejších krajín zahŕňa do svojho programu aj ekologickú politiku. Pod týmto termínom rozumieme „sústavu postupov a prostriedkov, ktorými sa organizuje, kontroluje a realizuje ochrana životného prostredia, pôsobením štátnych orgánov a iných zoskupení v podmienkach krajiny, pričom vychádza zo základných zásad ochrany životného prostredia a zároveň rešpektuje aj základné zásady environmentálnej politiky“. (<http://www.poradca.sk/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=105300>)

Ekologická politika sa spočiatku sústreďovala len na jednotlivé problémy životného prostredia, avšak postupne sa začala rozvíjať a zaujímať sa o všetky dôsledky ľudskej činnosti v širších súvislostiach. Dnes pod pojmom ekologická politika rozumieme **politiku na ochranu životného prostredia**. Ekologická politika teda predstavuje reakciu spoločnosti na vymedzený okruh problémov, na problémy súvisiace s ochranou a tvorbou životného prostredia, pričom zahŕňa podstatu všetkých predpokladov existencie celého živého sveta (Lumitzer; Barida; Majerník; Rusko, 2005, str. 13).

Ekologická politika firiem sa primárne riadi platnou legislatívou krajiny, avšak podnik môže chrániť životné prostredie aj nad rámec týchto zákonom uložených povinností a tým si svoju ekologickú politiku dotvárať.

Životné prostredie Slovenska utrpelo v predchádzajúcich desaťročiach veľký úder a to sa podpísalo predovšetkým na znečistení prírodných zdrojov vody a pôdy, ale tiež úbytkom výskytu fauny a flóry. Samozrejme dopad znehodnotenia prostredia neobišiel ani človeka a prejavilo sa to nielen na jeho zdraví a veku ale aj ekonomike štátu.

Niektoré dopady na ľudské zdravie vo vzťahu k ŽP:

- priemerný vek muži 66,6 r. v SR (v západnej Európe cca o 10 rokov viac)
- ženy 75,3 r. v SR (v západnej Európe cca o 6-7 rokov viac)
- zvýšená úmrtnosť
- 1/5 úmrtí vo veku od 15 do 60 rokov
- Narastanie počtu - novonarodených detí s vrodenými vývojovými chorobami
  - rizikových tehotenstiev
  - rast PN-iek a invalidity

(<http://www.euroekonom.sk/ekonomia/ekonomika-zivotneho-prostredia/stav-zivotneho-prostredia-na-slovensku/>)

Sám štát teda chráni svoje životné prostredie (ŽP) pomocou legislatívy, zákonov a vyhlášok, ktoré musí daný podnik pôsobiaci v krajine dodržiavať. Štát ma k dispozícii niekoľko nástrojov ktoré používa v súvislosti s ekologickou politikou krajiny. Tieto nástroje môžeme rozdeliť na :

1. normatívne
2. voľné
3. finančno-ekonomické

Prvá skupina je predstavovaná predovšetkým rôznymi príkazmi a zákazmi a slúži na priame ovplyvňovanie environmentálneho správania subjektov trhu.

Príkazy- pod hrozbou pokuty je podnik nútený k istému správaniu (zavedenie filtrov na komíny, čističiek odpadových vôd, separovanie odpadov apod.)

Zákazy- zákazy k činnostiam v konkrétnych podmienkach (zákaz výrubu, zahraničného obchodu s odpadom apod.)

Voľné nástroje prenášajú zodpovednosť na znečisťovateľa, ale motivujú podnik ku ekologickému správaniu (predovšetkým sem patrí poskytovanie informácií o etickom správaní voči ŽP).

Posledná skupina berie do úvahy negatívne externality, ktorých dopad na ŽP znášajú spotrebitelia a nie znečisťovateľ. Tieto externality majú za následok podhodnotenie skutočnej ceny výrobku a štát na ne reaguje zavádzaním ekologickej dane.

(<http://www.euroekonom.sk/ekonomia/ekonomika-zivotneho-prostredia/> nástroje-ekologickej-politiky/)

Avšak všetky podniky **môžu** a niektoré pôsobia aj ďaleko nad rámec povinností a stanovujú si vlastnú ekologickú politiku. Takáto ekologická politika pozostáva z rôznych cieľov podniku, ktoré chce dosiahnuť pomocou presne definovaných nástrojov.

Snahou každého podniku, ktorý prijal myšlienku CSR za svoju, je minimalizácia dopadu na životné prostredie. Tu musíme brať do úvahy akékoľvek znehodnotenie prostredia ktoré vzniklo v súvislosti s hlavnou podnikateľskou, či inou činnosťou podniku. Ekologická politika zahrnutá do celkovej politiky podniku usmerňuje činnosť subjektu tak, aby sa voči svojmu prostrediu správal zodpovedne.

Avšak takáto firemná politika nezahŕňa iba znižovanie nežiadúcich dopadov na prostredie, ale musí vziať do úvahy aj čerpanie zdrojov prostredia a predovšetkým využívanie zdrojov obnoviteľných. Firmy zaujímajúce sa o ŽP by teda mali znižovať energetickú

náročnosť svojich činností, čo sa prejavuje zavádzaním lepších technológií, menej energeticky náročných spracovateľských procesov a tiež využívaním obnoviteľných zdrojov

Obnoviteľnými zdrojmi rozumieme také energetické zdroje ktoré sa prirodzene samé obnovujú. Predovšetkým sem patria slnečná, vodná a veterná energia ale aj v poslednej dobe stále viac spomínaná biomasa, energia morského vlnobitia a tiež geotermálna energia.

Na Slovensku má obrovský potenciál predovšetkým využívanie energie slnečného žiarenia, vodných ciest a biomasy. Rozvoj týchto obnoviteľných zdrojov vo väčšej miere podporuje aj Vláda Slovenskej republiky vo svojom programovom vyhlásení na volebné obdobie 2010-2014.

Obnoviteľné zdroje podľa Ministerstva životného prostredia SR:

(<http://www.minzp.sk/oblasti/obnovitelne-zdroje-energie/obnovitelne-zdroje-energie>)

Biomasa je biologicky rozložiteľná zložka výrobku alebo zvyšku rastlinných a živočíšnych látok z poľnohospodárstva, lesníctva alebo biologicky rozložiteľná zložka priemyselného a komunálneho odpadu. Biomasa v podobe rastlín je chemicky zakonzervovaná slnečná energia.

Vodná energia vzniká v dôsledku slnečnej aktivity, ktorá napomáha odparovaniu vody z morí, oceánov a vodných plôch, následne tvorbe vodnej pary, oblakov a nakoniec spätnému návratu na zemský povrch vo forme zrážok, čím sa vytvára uzavretý kolobeh vody (vodný cyklus). Energiu, ktorú nám voda takto ponúka, je potom možné využiť na výrobu elektrickej energie vo vodných elektrárňach. Jednoznačnou výhodou týchto zdrojov je ich flexibilita a taktiež skutočnosť, že pri výrobe elektriny sa neprodukujú škodlivé emisie (vrátane skleníkových plynov). Pri veľkých vodných elektrárňach a vodných dielach sa však preukázali aj ich negatívne dopady na životné prostredie a lokálne ekosystémy.

Slnko je jediným zdrojom energie, na ktorý sa ľudstvo môže úplne spoliehať. Slnečná energia nám dokáže poskytnúť všetko, čo od energie požadujeme a to často veľmi jednoducho, čisto a bez rizika. Nie je to len elektrina, teplo a svetlo pre naše domovy, ale aj palivo na prevádzku ekologicky čistých automobilov. Množstvo slnečného žiarenia dopadajúce na Zem za jeden rok je až 20 tisíc krát väčšie, ako je celosvetová spotreba energie. Dokonca aj energia dopadajúca na strechu rodinného domu v oblastiach chudobných na slnečné žiarenie (napr. severná Európa) je až 10-krát vyššia ako je jeho spotreba na vykurovanie a prevádzku elektrospotrebičov. Spôsobov, ako vyrobiť elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov je viac.

Všetky energie a materiály, používané podnikmi pri výrobe, alebo poskytovaní služieb, predstavujú vstupy do výroby a len prvú polovicu ekologickej politiky. Nemenej dôležitou stránkou sú však aj konečné výstupy vznikajúce počas alebo po výrobnom procese a následne aj po spotrebe produktov. Každý podnik by sa vo svojej politike mal zamerať aj na ne v rámci odpadového hospodárstva. Odpadové hospodárstvo sa zameriava na vznikajúce odpady a v rámci hospodárenia s nimi ich rozdeľuje na:

- pevné – látky tuhého a polotuhého skupenstva anorganického alebo organického pôvodu, predovšetkým sem patrí bežný komunálny odpad ale v rámci firmy sa tvorí pre každý podnik charakteristický priemyselný odpad, prioritou podniku by malo byť rozdeľovanie takéhoto odpadu na základný (suroviny, sklo, textil, plasty, papier a kovy) a biologický odpad.
- kvapalné – tekuté látky s malým obsahom tuhého odpadu, veľké množstvá tohto odpadu sa vytvárajú práve v priemyselnej sfére (spracovanie papiera, poľnohospodársky chov zvierat, chemická výroba) avšak patrí sem aj bežný úžitkový odpad ako je kanalizácia a splašky. Hospodárenie s kvapalnými odpadmi je veľmi problematické hlavne kvôli jeho objemu, existuje však mnoho spôsobov ako vodu očistiť od odpadu a vrátiť späť do prírody pomocou rôznych metód čistenia a filtrovania.
- Plynné – látky plynného skupenstva, hlavnou príčinou vzniku je spaľovanie rôznych druhov palív (prevažne fosílna palivá) a rôzne priemyselné procesy. Takéto odpady sú veľmi nebezpečné, pretože sa uvoľňujú do atmosféry, kde spôsobujú znečisťovanie a narúšajú ozónovú vrstvu.

(<http://www.biospotrebitel.sk/clanok/1247-odpady-podla-skupenstva.htm>)

Odpady vznikajúce pri ekonomickej aktivite subjektov je nutné likvidovať, alebo ak je to možné, recyklovať. Väčšina materiálov sa v súčasnosti dá druhotne využiť pre novú produkciu, avšak len málo podnikov na Slovensku je technicky dostatočne vybavených pre ich spracovanie. Situácia sa aj za podpory vlády pomaly zlepšuje, no úroveň regenerácie životného prostredia oproti vyspelejším krajinám je stále nízka.

2.5 Metodika a metodológia

Vo svojej bakalárskej práci využívam niekoľko metód pre získanie potrebných informácií. Prvou a pre teoretickú časť základnou metódou, je štúdium tlačených a internetových publikácií, na základe ktorých som získal potrebné znalosti o riešenej problematike.

Po nazbieraní dostatočných znalostí som mohol uskutočniť prieskum podniku. Prieskum som viedol za podpory a kontroly troch zamestnancov firmy. Dvaja zamestnanci boli v rámci podniku na úrovni stredného a jedna zamestnankyňa na úrovni vrcholového manažmentu, predstavovaná manažérkou ekologickej politiky. Na úrovni stredného manažmentu mi bol pridelený konzultant, manažér základných prostriedkov výroby a personálna manažérka, s ktorou som komunikoval v prípade potreby rozhovoru s konzultantom alebo manažérkou ekologickej politiky.

Po ujasnení mojich potrieb voči podniku, sme sa dohodli na zapožičaní niektorých vnútropodnikových materiálov a následne sme stanovili dátum navrátenia týchto materiálov spolu s osnovou pre ďalšie potrebné materiály. Na štúdium dokumentov som mal približne mesiac, počas ktorého som vypracoval základnú osnovu. Po odovzdaní osnovy mi boli vydané ďalšie potrebné materiály a smernice týkajúce sa ekologickej politiky podniku a spotreby surovín, energií apod.

Po spracovaní týchto údajov som uskutočnil rozhovor s manažérom pre ekológiu, ktorý som včlenil do práce. Ako poslednú som vykonal prieskumnú sondu v meste pôsobenia firmy, kde som zisťoval znalosti o firme a názor ľudí na ekologickú výrobu.

Rozhovor je k nahliadnutiu v prílohe

3 Analýza ekologickej politiky vybranej organizácie, ako jedného z aspektu jej spoločenskej zodpovednosti

3.1 Etika a morálka

Aby sme mohli lepšie pochopiť problematiku spoločenskej zodpovednosti firmy, musíme najskôr vymedziť hlavný smer jej orientácie. Spoločenská zodpovednosť firmy vychádza predovšetkým z etického správania sa firmy, čiže z podnikateľskej etiky. Ale čo to je vlastne podnikateľská etika ?

Pojem etika sa odvodzuje od starogréckeho slova „ethos“, ktoré označovalo bydlisko, zvyky, mravy, a morálku či mravnosť. Avšak pre vymedzenie samotnej etiky potrebujeme ešte jeden pojem a to „morálka“. Morálka je vlastne súhrnom hodnôt, ktoré rozdeľujú konanie na dobré a zlé. Zatiaľ čo morálka správanie len rozlišuje, etika toto správanie súdi a poukazuje na jeho dôsledky.

Etika poskytuje len akýsi rámec zásad a spoločenská zodpovednosť podnikov tento rámec potom viacej konkretizuje.

Základná väzba pojmov

ETIKA (podnikateľská)
↑↓ operacionalizácia
SPOLOČENSKÁ ZODPOVEDNOSŤ

Spoločenská zodpovednosť firiem

Spoločenská zodpovednosť firiem – Corporate Social Responsibility (CSR) je veľmi široký pojem a existuje viacero spôsobov, ako ho definovať. Jednoducho povedané zdôrazňuje, že firma by sa mala správať zodpovedne voči všetkým subjektom a skupinám, s ktorými prichádza do kontaktu, čiže zákazníkom, zamestnancom, dodávateľom, miestnej komunite či životnému prostrediu. Táto koncepcia podnikania ovplyvňuje procesy vnútri podniku, ako aj jeho angažovanosť a komunikáciu smerom navonok. Vedie k zmene pohľadu na podnikanie ako také. Dôležitý je podľa nej spôsob, akým dochádza k vytvoreniu zisku, či ako sa rozdeľuje. Firemná filantropia či darcovstvo sú len jednou z jej podmnožín.

Samozrejme, že prvotným záujmom ako pre vlastníkov tak aj pre akcionárov, je generovanie zisku. Spoločensky zodpovedné podnikanie je v takomto prípade nástrojom, ktorý umožňuje tento cieľ dosahovať a to prostredníctvom väčšej stability na trhu

a silnejšieho zakotvenia sa v danom prostredí, pretože CSR prispieva aj ku rozvoju kvality života obyvateľov.

Mnou vybraný podnik túto myšlienku prevzal a do určitej miery realizoval už v minulosti. V súčasnosti v tejto politike naďalej pokračuje a výsledok je stále viditeľnejší. Podnik sa v priebehu času vypracoval na vrchol vo svojom obore a realizuje politiku ekologickej výroby predovšetkým za pomoci vlastných prostriedkov. Podnik je dnes súčasťou nadnárodnej korporácie, ktorá rozvíja započatý trend spoločensky zodpovedného podnikania.

3.2 Spoločnosť o sebe

Firma v sebe vidí akýsi vzor pre slovenskú podnikateľskú sféru, a dokazuje svojou činnosťou, že aj na Slovensku je možné podnikat' dlhodobo a pritom neničiť životné prostredie. Aktívne sa angažuje v rôznych ekologických projektoch na podporu prostredia a v súčasnosti patrí medzi lídrov ekologicky citiacich podnikov Európy.

3.2.1 O sebe

Vybraný podnik sa prezentuje ako o environmentálne prostredie sa zaujímajúci subjekt a to nielen na úrovni mnou konzultovaného právneho subjektu, ale aj celej korporácie. Táto starostlivosť je súčasťou politiky firmy a celej nadnárodnej korporácie už od samotného investičného rozhodovania.

Podnik sa snaží eliminovať environmentálny dopad svojich produktov, už v jeho počiatočných štádiách životného cyklu, od zaobstarávania prvotných surovín, cez výrobu, odbyt, až po samotnú spotrebu. Toto je možné len na základe kooperácie s dodávateľmi, odberateľmi, aj obchodnými partnermi a spotrebiteľmi.

„Do budúcnosti chceme podniku posilniť pozíciu vo svojej oblasti pôsobenia ako najlepší environmentálne zameraný producent“, „Naše podnikanie vedieme zodpovedným spôsobom a do úvahy berieme aj sociálny, environmentálny a ekonomický dopad našich činov.“ voľný preklad vnútorných materiálov spoločnosti.

Cieľom sa stáva snaha prispieť k ľudskému blahu pomocou vlastných produktov a postupov. Ďalej podnik prispôbuje svoje správanie snahe minimalizovať environmentálny dopad operácií vlastných samotnému podniku a zároveň tak zabezpečiť vlastný úspech ako aj úspech dlhodobých obchodných partnerov.

Podnik sa drží detailných princípov definovania svojich väzieb CSR a otvorene monitoruje a informuje o svojom postupe v tejto oblasti pôsobenia v ročnej správe korporácie.

Celá korporácia sa tiež angažuje v propagovaní udržateľného rozvoja prostredníctvom podnikateľských aktivít, aby sústavne zlepšovala svoju činnosť a aby svoje obchody viedla zodpovedne, v súlade s princípmi United Nations Global Compact.

- The United Nations Global Compact, tiež známe ako Compact alebo UNGC, je iniciatíva spojených národov ktorá sa snaží povzbudiť svetový obchod aby adaptoval politiku CSR a aby ďalej informovali o jej implementácii. Global Compact je štruktúra založená na princípoch pre podnikanie, pričom základ tvorí desať princípov v oblastiach ľudských práv, práce, environment a protikorupčná snaha. Pod záštitou Global Compact spoločnosti spolupracujú s agentúrami Spojených národov, pracovnými skupinami a inými civilnými spoločnosťami.
- „Global compact je najväčšia spoločnosť s oblasťou zamerania na spoločensky zodpovedné podnikanie a má dva základné ciele: „ hlavný prúd je zaviesť desať princípov vo svetovom obchode“ a „Spustiť a usmerňovať činnosti s podporou nadradených cieľov Spojených Národov, ako Millenium Development Goals (osem medzinárodných cieľov rozvoja, ktoré chcú členovia projektu dosiahnuť do roku 2015).“

(<http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html>)

3.3 Charakteristika podniku

Spoločnosť, s ktorou som pri spracovávaní bakalárskej práce spolupracoval, bola pôvodne založená ešte pred vznikom Slovenskej republiky(1993) pričom v roku 1998 sa zmenil jej majiteľ a podnik tak prešiel zo štátneho do súkromného vlastníctva. V roku 2005 začali rokovania o možnosti predaja podniku nadnárodnej korporácii, ktorá v roku 2006 spoločnosť odkúpila a neskôr (2007) zmenila jej právnu formu z pôvodnej akciovej spoločnosti na spoločnosť s ručením obmedzeným.

V súčasnosti je podnik v majoritnom vlastníctve nadnárodnej korporácie a po právnej forme pôsobí ako spoločnosť s ručením obmedzeným. Podnik samotný operuje ako na trhu Slovenskej tak aj Českej republiky, zatiaľ čo činnosť nadnárodnej organizácie je situovaná na región celej Európy. Podnikateľský subjekt na úrovni dcérskeho podniku v súčasnosti

zamestnáva viac ako 480 zamestnancov, pričom väčšinu predstavuje regionálna, domáca, pracovná sila.

Vzhľadom na oblasť podnikania sa spoločnosť zaujímalala o politiku CSR vo veľkej miere ešte pred predajom korporácii, aj vďaka tomu bolo zavedenie novej politiky pomerne jednoduché a nenásilné. Podstatné zmeny v tejto oblasti nastali hlavne v zmene komunikácie a presunutí záujmu o spoločensky zodpovedné podnikanie aj do nižších vrstiev organizačnej štruktúry, teda stredný a nižší manažment. Avšak aj podľa slov regionálneho riaditeľa pre environment „pokračovali sme v trende zavedenom predchádzajúcim riadením.“

Aj dotazovaní manažéri v rozhovore potvrdili, že predajom sa zaviedlo v oblasti ekologickej politiky len niekoľko málo zmien, poukázali na skutočnosť, že : „v súčasnosti je vyvíjaný veľký tlak na dodržovanie už dosiahnutých smerníc (pr. ISO 14001) a väčšia snaha získať smernice nové“ a „ po predaji ku nám prišli odborníci z korporácie aby zistili ako sme na tom s energiami, po ich meraniach sme zistili, že máme malé medzery v znižovaní používaných energií, elektrická energia, para, teplo a plyn. Hlavne v oblasti elektrickej energie sa odvtedy zaviedlo nie-málo úsporných opatrení“ –riaditeľ pre zaobstarávanie základných prostriedkov pre výrobu. V súčasnosti firma dokonca buduje vlastný nový transformátor s napojením priamo na neďalekú vodnú elektrárňu. Spustením tohto projektu firma nielenže prejde na zelenú energiu, no zníži sa aj odber elektrickej energie vzhľadom na zníženie transformačných strát pre znižovaní napätia.

Z rozhovoru s dvoma zamestnancami na úrovni stredného manažmentu tiež vyplýva, že hlavne na slovenské pomery mala firma vysokú mieru know-how už pred predajom, avšak korporácia vďaka svojej silnejšej pozícii na trhu si mohla dovoliť vyberať takých partnerov, ktorí sa vo svojej politike tiež zameriavajú na ochranu ŽP. Podnik spolupracuje a sám vlastní certifikáty FSC a PEFC.

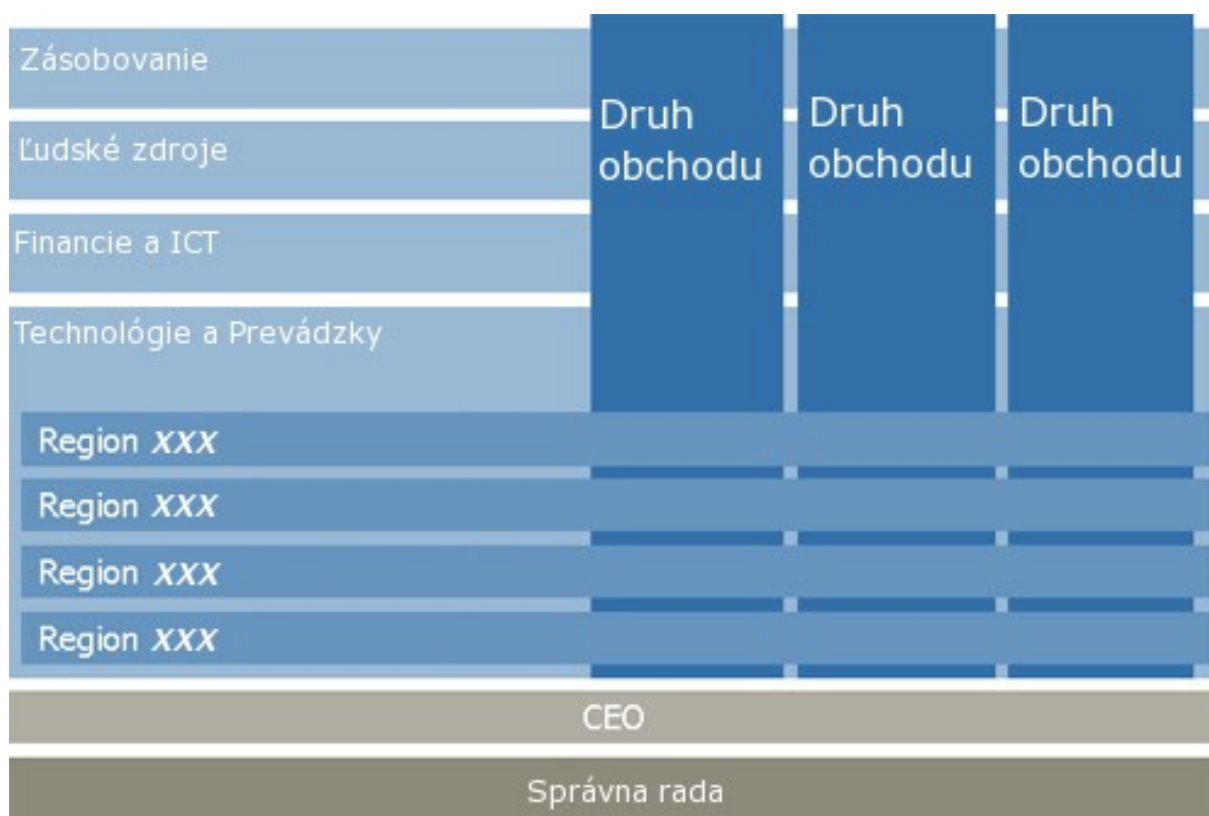
Nie všetky praktiky sa však stretli s úspechom a prijatím od zamestnancov – prepúšťanie kôli znižovaniu stavov, znižovanie právomocí, komunikačné problémy mimo región apod. S negatívnym ohlasom sa však stretlo najmä zrušenie sponzoringu miestneho športového klubu a s tým spojené poskytovanie podnikových „pernamentiek“, ďalej zrušenie dovtedy veľmi obľúbeného podujatia „Deň detí“ (športové podujatie pre deti zamestnancov spojené so súťažami).

Aj keď je CSR organizačne zverená konkrétnym oddeleniam, tak aspoň čiastočne zasahuje do všetkých manažerských úrovní a pozícií, či je to finančné rozhodovanie, ľudské zdroje alebo zásobovanie, ktoré sú podriadené politike firmy tak, aby bola aj myšlienka ochrany prostredia čo najefektívnejšie plnená.

Ochrana prostredia sa stala súčasťou základnej stratégie podnikania a jedným zo základných cieľov podniku je „svojou činnosťou prispievať ku znižovaniu dopadov na životné prostredie a aktívne zabezpečovať bezpečnosť našich procesov a s tým spojenú bezpečnosť a ochranu zdravia vlastných zamestnancov, našich partnerov a ostatných zainteresovaných strán.“

Korporácia využíva maticovú štruktúru riadenia, vďaka tomu sa navzájom stretávajú a konfrontujú jednotlivé záujmy ešte pred vznikom samotného problému, to tiež umožňuje aby sa aj ciele ochrany ŽP dostali do povedomia podnikových zamestnancov a teda boli brané do úvahy už v raných štádiách projektov. Táto štruktúra umožňuje relatívne rýchlu komunikáciu aj na úrovni veľkej korporácie.

Obr. 3.1 : Maticová štruktúra korporácie

Prednosť maticovej štruktúry pre veľké podniky je predovšetkým taká, že nedochádza ku zdvojovaniu pozícií, v prípade nejakých projektov alebo problémov je možná rýchla dostupnosť kvalifikovaných zamestnancov nielen na úrovni jednotlivých podnikov, ale umožňuje spoluprácu najkvalifikovanejších odborníkov v rámci celej korporácie.

Na obr. je znázornená štruktúra v rámci korporácie, kde je viditeľná previazanosť jednotlivých dcérskych podnikov (Region XXX) a rozdelenie vyrábanej produkcie (Druh obchodu) ako súčasť celokorporačného riadenia. V rámci korporácie je politika CSR

preberaná jednotlivými dcérskymi podnikmi už ako existujúci mechanizmus a následne je prispôbovaná regionálnym podmienkam, zákonom a možnostiam uskutočnenia. Spoločenská zodpovednosť teda podlieha priamo riadeniu umiestnenému v materskej krajine korporácie, odkiaľ sa rozhodnutia o prijatých zmenách v oblasti environmentálneho dopadu dostávajú do podniku prostredníctvom oddelenia Technológie a prevádzky. Následne, pri zavádzaní nových zmien do praxe, sa rozdeľujú jednotlivé úkony do všetkých oddelení podniku, postupne od vyšších riadiacich vrstiev až ku nižšiemu manažmentu. Po celý čas je možnosť pripomienkovania zo strany jednotlivcov, alebo tímov manažérov, ktorí boli poverení úlohami a majú možnosť predniesť úpravy pre dosiahnutie vytýčeného cieľa, avšak finálna verzia projektov sa schvaľuje opäť v materskej krajine.

3.3.1 Recyklácia

V roku 1994 zaviedol podnik recyklovanie ako jednu zo svojich aktivít a tým sa začali formovať prvé podmienky pre postupné zavádzanie spoločenskej zodpovednosti ako neoddeliteľnej súčasti realizovanej politiky podniku. K realizácii recyklácie sa v danej dobe pristupovalo nielen kvôli zavádzaniu spoločenskej zodpovednosti, ale aj s ohľadom na ekonomické faktory, nakoľko v tomto období začali narastať ceny energií a hlavne ceny základných surovín potrebných pre výrobu podnikových produktov. Táto doba priniesla nový trend, ktorý podnik rýchlo prijal a adaptoval sa novým podmienkam výroby, začal sa vyžadovať širší rozsah rozpracovania CSR, a široká verejnosť sa zaujímala o environmentálny dopad kupovaných produktov.

Nedostatky však nastali v zabezpečení potrebného množstva druhotných surovín nevyhnutných pre produkciu podniku, čo podporilo rozvoj podnikovej aktivity v tejto oblasti. Okolnosti nakoniec podnik presvedčili o dôležitosti implementácie CSR, a zvýšeniu pozornosti environmentálnych aspektov výroby.

V súčasnosti je recyklovanie neoddeliteľnou súčasťou podniku. Typ a množstvo základných surovín použitých v produktoch je určené konkrétnou požadovanou kvalitou každého z produktov. Cieľom však je primárne používať recyklovaný materiál kedykoľvek to je možné, adekvátne ku finálne požadovanej kvalite produktu. Druhotný materiál používaný vo vyrábaných produktoch je sústreďovaný k samotnej výrobe tak blízko, ako je to len možné, čím sa znižuje dopad na prostredie spôsobovaný transportom.

Viac ako 80% recyklovaného materiálu, ktorý podnik používa v svojich produktoch, je odpad po spotrebe, teda už použitý, a následne aktívne pretváraný na nové produkty.

Významným cieľom je udržiavať množstvo v súčasnosti používaného recyklovaného materiálu na úrovni 60% a zvýšiť množstvá odpadového materiálu z 80% na 90% a to v horizonte päť rokov, za predpokladu že znovupoužitie odpadového materiálu ako zdroja energie výrazne nezníži jeho dostupnosť pre použitie spoločnosti.

Podporný program na recykláciu papiera

V rámci programu opätovného využitia druhotných surovín pre výrobu, založil podnik program na podporu separácie papiera. Nielen že podnik založil niekoľko zberových staníc, ale vypracoval projekt, v ktorom v spolupráci s ďalšími firmami ponúka odvoz zberovej suroviny priamo z domácností a firiem. Tento odvoz sa realizuje v pravidelných intervaloch a to po 3 mesiacoch odvoz z bytových jednotiek a po 6 mesiacoch odvoz z domových jednotiek. V prípade že miesto uskladneného papiera nespadá pod zavedený okruh odvozu je možná telefonická, alebo e-mailová dohoda o prevzatí papiera.

Za nazbieraný papier ponúkajú jednotlivé firmy buď odmenu finančnú, v závislosti na aktuálnej cene výkupu druhotnej suroviny vo výkupných staniciach a s ohľadom na dodatočné náklady spôsobené výjazdom automobilov pre zber, alebo v podobe hotových výrobkov spoločnosti.

Takto sa do separácie odpadu zapája väčšie množstvo ľudí, než by bolo ochotné triediť suroviny a následne ich odvážať do zberných staníc svojpomocne. Túto možnosť uvítali predovšetkým starší občania, ktorým robí odvoz surovín, najmä vo väčšom množstve, veľký problém.

3.3.2 Certifikáty a organizácie

Podnik dosiahol obrovské úspechy v oblasti ochrany životného prostredia a v Európe aj na Slovensku patrí medzi vrcholové podniky. Podnik dosiahol a dlhodobo plní niekoľko svetovo uznávaných certifikátov a zapája sa do rôznych aktivít a organizácií na podporu rozvoja a ochrany prostredia a je účastníkom niektorých medzinárodne uznávaných organizácií.

Certifikáty a normy ktoré podnik plní :

- **ISO 14001**

Tento certifikát je medzinárodne uznávaný štandard, ktorý vytyčuje ako by sa mali podniky správať pri zavádzaní záujmu o životné prostredie do podnikovej stratégie a ako

viest' environmentálny manažérsky systém efektívne. Environmentálny manažment predstavuje integrovaný systematický prístup na podporu ochrany životného prostredia vo všetkých aspektoch podnikania, a jeho prostredníctvom zahŕňajú podniky starostlivosť o ŽP do podnikateľskej stratégie a bežnej prevádzky.

Štandard je navrhnutý tak, aby určil krehkú rovnováhu medzi dosahovaním zisku a redukovaním environmentálneho dopadu a so súhlasom celej organizácie umožňuje dosiahnutie oboch cieľov. Sám certifikát však nevytvára konkrétne environmentálne kritériá, ktoré je nutné dodržať. Predstavuje len systém pre firmy ktoré samé chcú dosiahnuť zlepšenie v oblasti ochrany prostredia.

Toto znamená, že podniku pomôže identifikovať aspekty podnikania ktoré majú dopad na životné prostredie a pochopiť tie zákony, ktoré sú relevantné pre konkrétne situácie podniku. Ďalším krokom je vytvorenie cieľov pre možné zlepšenie, vypracovanie manažérského programu pre ich dosiahnutie a to za použitia pravidelných správ pre zlepšenie. Potom môže byť podnik zaradený do systému registrovaných podnikov s certifikátom ISO 14001.

▪ **ISO 9001**

Tento certifikát predstavuje normu pre kvalitu podniku. Certifikáty pre kvalitu sú dôležité pre odberateľov a spotrebiteľov podniku pretože sú zárukou, že podnik si dokáže udržať istú hodnotu kvalitatívnych faktorov produkcie na dlhšiu dobu. Vďaka tomu sa môže stať aj jedným z dôležitých rozhodujúcich faktorov pre odber produkcie podniku a pre porovnávanie výrobkov firiem navzájom.

▪ **OHSAS 18001**

alebo Occupational Health and Safety Management System je medzinárodne uznávaný aj keď nie oficiálne prijatý štandard. Je využívaný na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zamestnancov a pomáha manažmentu pružnejšie reagovať na meniacu sa legislatívu v oblasti ochrany pri práci. Zároveň pomáha lepšie chrániť pracovnú silu predchádzaním nehodám a zvyšovať pracovný výkon.

▪ **FSC**

je skratkou pre Forest Stewardship Council, čo je nezávislá medzinárodná organizácia so zameraním na lesné hospodárstvo a jeho správne využívanie. FSC podporuje politiku environmentálne sociálne a ekonomicky správneho obhospodarovania lesov. Členstvo

v tomto spoločenstve vypovedá o firme, že podporuje korektné a eticky správne hospodárenie s lesným porastom.

- **PEFC**

Podobne ako pri FSC aj Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) je nezávislou, medzinárodnou nevládnou organizáciou ktorá sa zameriava na lesné hospodárstvo. Táto organizácia podporuje vedenie ekologického hospodárenia lesov pomocou tretích osôb a dáva tak možnosť spotrebiteľom, aby nakupovali produkty ekologicky sociálne zodpovedných firiem.

- **BRC Global standard CP ISSUE 2A**

Tento štandard pomáha stanoviť náležitosti potrebné pre legálnu produkciu bezpečných výrobkov dlhodobu udržateľnej kvality, pričom nezáleží na následnom spotrebiteľovi tejto produkcie (konečný zákazník, polotovár pre inú firmu apod.).

Tieto normy a organizácie patria medzi najuznávanejšie vo svojich oboroch a to vo svetovom meradle.

3.4 Environmentálne dopady výroby

Každá ľudská činnosť určitým spôsobom pôsobí na prostredie. Avšak dopad na životné prostredie zanecháva rôzne následky vzhľadom na množstvo, rozsah a podstatu samotnej činnosti. Priemyselná činnosť vybraného podniku sa zaraďuje medzi skupinu veľkých znečisťovateľov.

3.4.1 Znečisťovanie ovzdušia

3.4.2

Podnik bol, vzhľadom na oblasť podnikania a kapacitu výroby, zaradený medzi veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. Spaľovaním zemného plynu počas procesu výroby vznikajú emisie TZL, SO₂, NO_x, CO, celkového organického uhlíka (TOC) a CO₂. V roku 2010 spálila firma 7.115.360 m³ zemného plynu a za emisie zaplatili vymeranú cenu za znečisťovanie ovzdušia.

V zmysle zákona č. 572/2004 Z.z. o obchodovaní s emisnými kvótami bol Ministerstvom životného prostredia pridelený podniku emisný limit na obdobie 2008 – 2012

v množstve 117 066t CO₂ doposiaľ bolo z tohto emisného limitu vypustených 12 266t v roku 2008 a na obdobie 2009-2012 je plánovaných približne 26 000t CO₂ ročne. Skutočná potreba posledného obdobia r. 2010 nepresiahol 13 600t CO₂ a podnik teda nadhodnotil svoju spotrebu.

Tab. 3.1 : Porovnanie spalín a emisného limitu

	Pridelený emisný limit [mg/m ³]	Emisie výrobného zariadenia 1 (namerané) [mg/m ³]	Emisie výrobného zariadenia 2 (namerané) [mg/m ³]
SO ₂	35	namerané	2,5
NO _x	150	32	39
CO	70	13	19
TOC	nie je stanovený	namerané	7
TZL	5	namerané	namerané

Podnik má tiež vypracovanú štúdiu pre prípad havárie a krízový plán pre odstraňovanie jej následkov.

Zhodnotenie

Podnik patrí podľa druhu a množstva výroby medzi veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. Vzhľadom na svoju politiku zaviedol do výroby množstvo technológie a techniky (filtre, lepšie horáky apod.), aby zamedzil v maximálnej možnej miere únikom škodlivých a nežiadúcich emisií. Z uvedených hodnôt vyplýva že v oblasti znečisťovania ovzdušia podnik vedie skvelú politiku a žiadne limity neprekračuje, ale naopak splňuje nad očakávania. Je tiež očividné že podnik má veľké rezervy voči týmto limitom, napr. z limitu CO₂ je doposiaľ spotrebovaných spolu s odhadom na nasledujúce obdobia len približne 60% pričom zatiaľ reálna spotreba limitu na jeden kalendárny rok sa pohybuje okolo 50%.

3.4.3 Odber vody

Podnik využíva počas svojej činnosti viacero zdrojov vody. Prvým zdrojom je prípojka pitnej vody od dodávateľa Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s. pre administratívne budovy a na jednotlivých výrobných halách a garážach. Táto prípojka slúži len ako pitný zdroj a na hygienické potreby zamestnancov.

Ďalším zdrojom je odber povrchovej vody z akumuláčnej nádrže vystavanej za týmto účelom a zásobovanej blízkym vodným tokom. Povoľenie na odber tohto zdroja je v množstve

2 760 000 m³/rok pričom maximálny prietokový odber bol stanovený na 175 l/s. Zásobovanie je zabezpečené pomocou vybudovaného systému kanalizácie a je realizované za pomoci dodávateľa a správcu Slovenského vodohospodárskeho podniku. Kvalita tejto vody pred úpravou a následne aj po nej je neustále monitorovaná pravidelným rozborom.

Táto povrchová voda sa využíva predovšetkým ako úžitková voda pri výrobe. Pred použitím sa pre potreby výroby upravuje v objekte vodární sedimentáciou v klariflokulátore s možnosťou pridávania koagulačného a flokulačného prostriedku a následnou dvoj-stupňovou filtráciou na ležatých pieskových tlakových filtroch o vysokej hustote. Upravená voda sa odvádza do podzemnej zásobnej nádrže, odkiaľ sa podľa potreby čerpá do jednotlivých výrobných zariadení. Druhé využitie tejto vody je na zásobovanie vnútorných protipožiarnych rozvodov. V rámci ochrany ŽP a znižovania vstupných nákladov majú jednotlivé strediská výroby stanovené maximálne limity pre odber vody spotrebnými normami a plánom výroby .

Odpadové vody

Podnik vypúšťa vodný odpad do verejnej kanalizácie priemyselným zberačom. Pred vypustením však technická voda (použitá vo výrobe) podstupuje 2 stupne čistenia.

Prvý stupeň čistenia vody sa nachádza priamo pri výrobných zariadeniach a jedná sa o tzv. flotačné nádrže. Súčasťou prvého stupňa je aj šnekový lis, ktorý pomáha vytlačiť zbytky vody v zadržanom odpade.

Druhý stupeň prebieha v mechanickej čističke odpadových vôd, kde sa voda čistí v usadzovacej nádrži so zberným zariadením. Po procese sedimentácie je voda cez prepadové hrany vypúšťaná do zberného žľabu a následne ústí do verejnej kanalizácie. Spolu s vyčistenou technickou vodou sú do verejnej kanalizácie vypúšťané aj splaškové a dažďové vody. Odsedimentovaný odpad je privádzaný ku odvodňovaciemu zariadeniu a odstránená voda je používaná späť vo výrobe.

Všetka do kanalizácie odvedená odpadová voda je spracovávaná v spoločnej čističke odpadových vôd, kde sa voda čistí biologicky. Firma spravujúca čističku aj kanalizáciu stanovila bilančný limit pre chemické zloženie vypúšťaného odpadu. V roku 2010 tieto zmluvné limity boli prekročené, za čo firma zaplatila sankcie. Tieto sankcie boli nižšie oproti predchádzajúcim obdobiam.

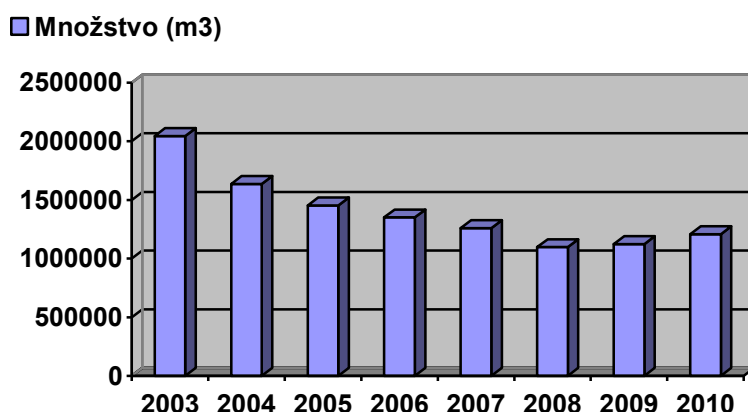
Tab. 3.2 : Znižovanie sankcií za prekročené limity vypúšťaného odpadu

Rok	2008	2009	2010
Porovnanie sankcií [%]	100 %	58%	20%

S ohľadom na ŽP sa podnik snaží znížiť množstvo spotrebovanej vody. V posledných sledovaných rokoch je možné vidieť ich pokrok v tejto oblasti. V dlhodobom hľadisku sa podniku darilo znižovať spotrebu technologickej vody, avšak v roku 2009 bola zavedená nová technológia, ktorá znížila množstvo a druh používanej chémie vo výrobe, avšak mala dopad na množstvo používanej technologickej vody, ktorej spotreba následne mierne stúpila.

Graf 3.1 : Spotreba vody

Náhľad celkového hospodárenia s vodou je uvedený v prílohe ako „Vyhodnotenie vodného hospodárstva v r. 2005 až 2010“.

3.4.4 Odpadové hospodárstvo

Spoločnosť má vypracovanú obsiahlu smernicu pre postup nakladania s odpadmi, ktorej dodržiavanie je prísne sledované. V smernici zakotvený dôležitý bod v plnom znení: „Každý zamestnanec akciovej spoločnosti včítane externých pracovníkov je povinný správať sa tak, aby čo najmenej zaťažoval životné prostredie odpadmi, a má za povinnosť vznik odpadov obmedzovať a odpady triediť.“

Smernica sa vo svojom obsahu zameriava na :

- dôsledné triedenie odpadu
- zneškodňovanie odpadu v súlade so zákonom
- vytváranie podmienok pre zhodnocovanie odpadov
- predchádzanie vzniku odpadov
- nezávadné zneškodňovanie odpadov

V rámci triedenia odpadu má podnik po celom svojom areáli rozmiestnených niekoľko veľkokapacitných odpadových nádob a kontajnerov. Nádoby a kontajnery sú vo väčšine

případov zastrešené a všetky sú označené a dobre dostupné ako pre nakladaciu techniku tak pre osoby a tiež sú špecializované vždy na jeden druh odpadu. Podnik separuje 16 druhov odpadov.

Celkovo podnik teda vyseparoval 52 863,92 t + 1 341 ks odpadu.

z toho bolo   O – odpady ostatné   52 856,73t
                          N – odpady nebezpečné   7,19t + 1 341 ks

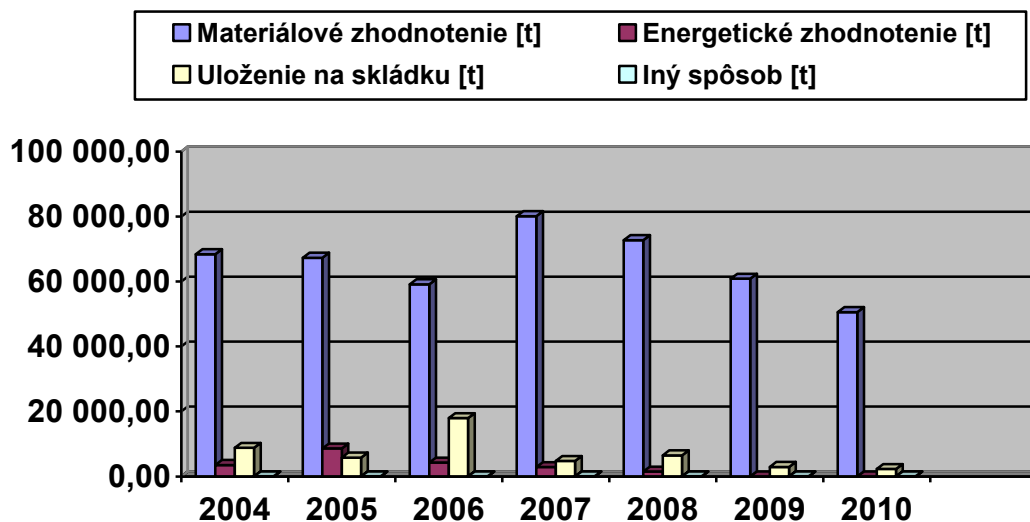
Tab. 3.3 : Prehľad produkcie odpadu za obdobie 2004 – 2010

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ostatné odpady	80 756,00	81 662,54	81 337,63	87 770,72	80 693,40	63 818,20	52 856,73
Nebezpečné odpady	19,05	23,17	13,30	5,84	13,06	7,05	7,19
Celkové množstvo odpadov [t]	80 775,05	81 685,71	81 350,93	87 776,56	80 706,46	63 825,25	52 863,92

Od roku 2004 do 2007 bola mierne narastajúca tendencia produkcie odpadu, avšak od r. 2007 do r. 2010 je vidieť, že množstvo vytváraného odpadu výrazne kleslo. Podnik sa primárne zameriava na zníženie tvorby nebezpečných odpadov, čo sa mu podarilo zavedením nových technológií. Táto modernizácia sa však prejavila vyššou spotrebou technologickej vody.

Všetky odpady boli zlikvidované legálnym spôsobom a to buď materiálovým zhodnotením (50 580,43t + 1 341 ks), alebo skladovaním na skládke(2 279,52t) a malé množstvo odpadov (3,97t) bolo zlikvidované prostredníctvom špecializovanej firmy, ktorá tento odpad zbiera a likviduje certifikovaným spôsobom.

Graf 3.2 : Vývoj likvidovaného tovaru za obdobie 2004 – 2010

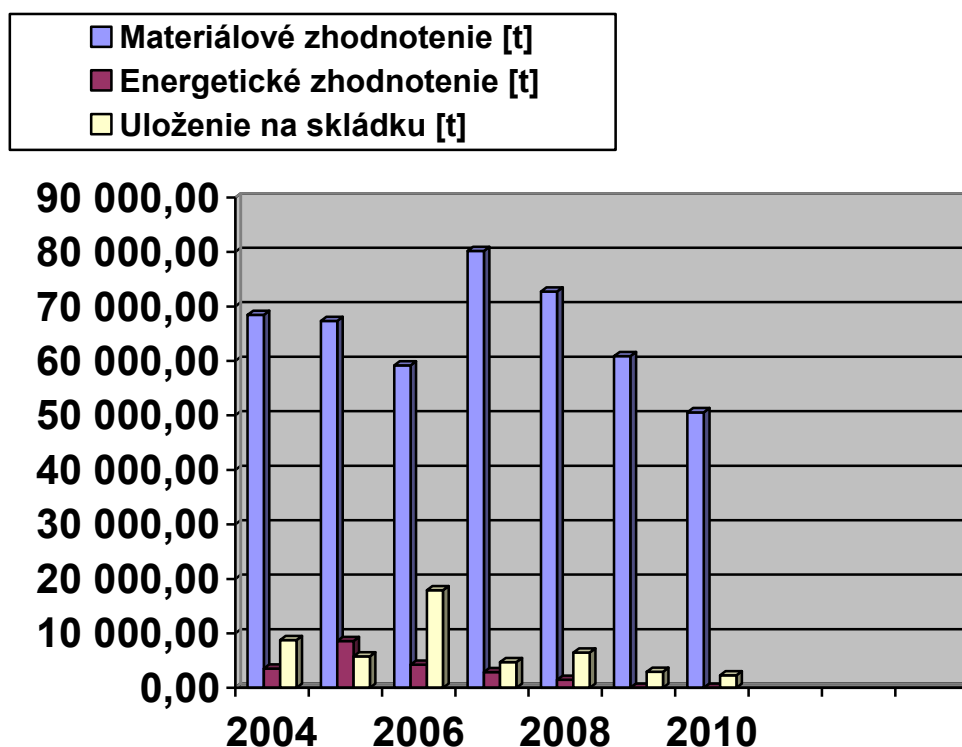

Podnik produkuje veľké množstvo odpadu pod názvom kal. Tento materiál je využívaný v stavebnom priemysle na výrobu tehál. Z dôvodu ekologickej krízy došlo v posledných rokoch ku zníženiu stavebnej činnosti na Slovensku, čo sa odrazilo aj v spracovaní a výrobe tehál z kalu. Kvôli nedostatočnému odberu kalu v mieste pôsobenia podniku, musela spoločnosť vyvážať kal, vznikajúci pri výrobe, do vzdialenejších spracovateľských závodov.

V roku 2008 bola vypovedaná zmluva teplárenskej spoločnosti, ktorá časť kalov spaľovala v rámci energetického zhodnotenia odpadu. V záujme znižovania množstva odpadu vyvážaného na skládku, tento spôsob má veľký dopad na ŽP, podnik odstúpil aj od procesu likvidácie kalu uskladnením.

V dôsledku týchto zmien vznikli vyššie náklady na dopravu a teda stúpili aj celkové náklady na likvidáciu odpadu, kalu. Medziročne tiež narástli ceny za uloženie odpadu na skládke v dôsledku čoho narástli náklady o 2% voči predchádzajúcemu roku a to aj napriek poklesu množstva vyprodukovaného odpadu bolo o 17%.

Graf 3.3 : Zmeny v likvidácii kalu v jednotlivých rokoch 2004 – 2010

3.4.5 Ostatné vplyvy

Podnik okrem spomínaných hlavných dopadov na prostredie vplýva svojou činnosťou aj ďalšími procesmi, ktoré sú súčasťou výroby a neboli zahrnuté vyššie. Spoločnosť

sa zaoberá aj minimalizáciou vplyvu ostatných procesov, ktoré majú negatívny vplyv na životné prostredie.

Zdroje žiarenia

Medzi takéto zdroje znečistenia patria zariadenia, ktoré znečisťujú okolie žiarením (patrí sem aj nočné osvetlenie, rádiové vlny apod.). Podnik vlastní niekoľko prístrojov ktoré produkujú znečistenie žiarením, a to v podobe rádiometrických meračov ktorým sa meria plošná hmotnosť vyrobeného a zberového papiera.

Všetky zdroje žiarenia sú inštalované v ochranných kontajneroch. Prevádzka žiaričov je v súlade s „Prevádzkovým poriadkom rádiometrického merania“ z 06/1998 a na jednotlivých pracoviskách so zdrojmi žiarenia sú umiestnené výpisy z tohto prevádzkového poriadku.

Hluk do okolia

je považovaný za škodlivý faktor životného prostredia. V roku 2001 je bolo v podniku zistené nadmerné znečistenie hlukom a vibráciami prekračujúce zdraviu únosnú mieru. Na základe tejto štúdie bol vypracovaný a do roka 2004 realizovaný projekt na obmedzenie hlučnosti dominantných zdrojov hluku v spoločnosti. V súčasnosti podnik splňuje normy znečistenia hlukom.

Staré ekologické záťaž

Podnikový areál je situovaný v priemyselnom pásme, v ktorom sa v súvislosti s blízkou vodnou výstavbou monitoruje stav podzemnej vody. Pre potreby vodnej výstavby podnik vyhradil priestor pre 2 hĺbkové vrty, v ktorom sa priebežne monitoruje stav podzemnej vody.

Stavebné práce

Všetky stavebné práce realizované v rámci podniku sa vykonávajú prostredníctvom externých firiem. Tieto firmy sa zmluvne zaväzujú dodržiavať všetky platné technicko-odborné smernice (ďalej len TOS) podniku ochrany prostredia, predovšetkým ochrany ovzdušia a triedenia odpadov.

Upratovanie a údržba plôch

Vnútropodnikový areál pozostáva z budov, zelene a pozemných komunikácií. Starostlivosť o zeleň aj komunikácie zabezpečuje externá firma. Táto zabezpečuje prevádzkyschopné podmienky, udržiava čistotu a podľa potreby vykonáva kontrolu stavu pričom sa riadi podnikovými TOS.

Porucha a havária

V prípade poruchy či havárie má podniky vypracované TOS na obmedzenie úniku, likvidáciu a vysporiadanie sa s následkami znečistenia.

3.4.6 Energetika

Firma potrebuje pre svoju bežnú prevádzku viacero druhov energie. Pre činnosť podniku sú najdôležitejšie 3 druhy a to :

- elektrina
- teplo
- zemný plyn

Elektrina

Podnik donedávna čerpal elektrickú energiu z priemyselnej prípojky o vysokom napätí z verejnej siete elektrického vedenia a následne privádzal toto napätie do trafostanice, kde bolo napätie menené na potrebné hodnoty a rozvádzané do celej spoločnosti. Pri zmene napätia na nižšie užívané hodnoty dochádzalo ku stratám. V rámci minimalizácie týchto strát a zníženiu dopadu na životné prostredie, vypracoval podnik projekt, na základe ktorého prešiel na „zelenú energiu“.

V rámci tohto, nedávno realizovaného projektu – začiatok roka 2011, sa podnik napojil na neďalekú hydroenergetickú elektrárňu a vybudoval nový vysokonapäťový transformátor. Toto si vyžiadalo celkovú investíciu o hodnote 3,48 milióna EUR. Nový transformátor má priniesť 3% úsporu spotrebovanej elektrickej energie, vďaka čomu by sa mala investícia vrátiť v horizonte 5 rokov. Ďalším cieľom je zvýšiť efektívnosť využívanej energie a znížiť tak množstvo elektrickej energie, ktorú podnik čerpá až o 20% a to do konca roku 2012.

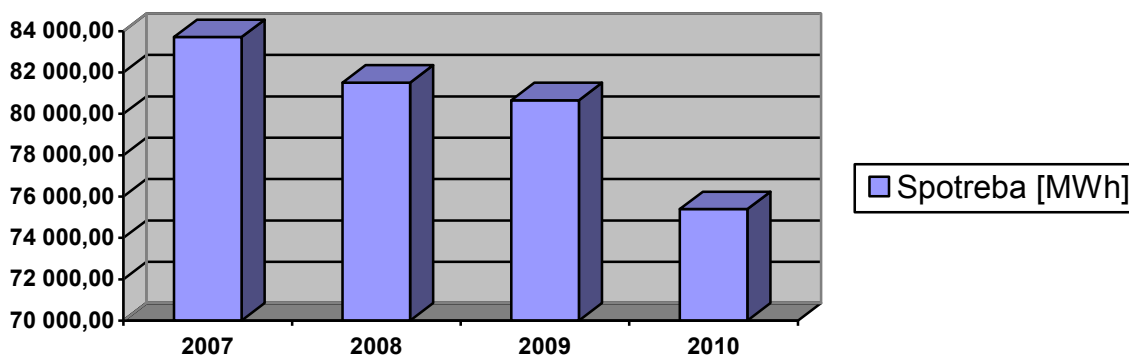
Teplo

Tepelná energia je dodávaná podniku prípojkou z mestskej teplárenskej spoločnosti. Teplo je rozvádzané po celej spoločnosti izolovanými rúrami a to do administratívnych budov a výrobných hál. Za posledné roky však nedošlo ku žiadnym významnejším aktivitám, ktoré by mali prínos v znížení spotrebovanej tepelnej energie. Napriek tomu podnik v sledovanom období 2004 – 2010 neprekročil plán spotreby tepelnej energie.

Zemný plyn

Dôležitým druhom energie je pre podnik zemný plyn, ktorý sa spaľuje pri výrobnej činnosti podniku. Plyn je spaľovaný vo výrobných zariadeniach pri produkcii prvého stupňa výroby. V rámci šetrení spaľovaného zemného plynu boli v roku 2008 a 2009 postupne vymenené horáky na oboch výrobných zariadeniach. Výmenou sa dosiahla úspora 6,52% spotreby zemného plynu oproti minulému obdobiu.

Graf 3.4 : Spotreba zemného plynu

Ani jeden z energetických zdrojov nepresiahol plánované hodnoty a všetky odchýlky voči plánu boli v rozmedzí 85 – 105% takže podnik neporušil zmluvné podmienky s dodávateľmi energií.

3.5 Rozbor dotazníka

V rámci mojej bakalárskej práce som vykonal aj verejný prieskum v podobe krátkeho dotazníka. Cieľom bolo zistiť ako sú obyvatelia v meste sídla spoločnosti oboznámený s jeho výrobkami a ekologickou politikou. Dotazník bol v listovej podobe na formáte A4 na jeho vyplnenie postačovala približne 1 minúta. Celkový dotazník je k nahliadnutiu v prílohe.

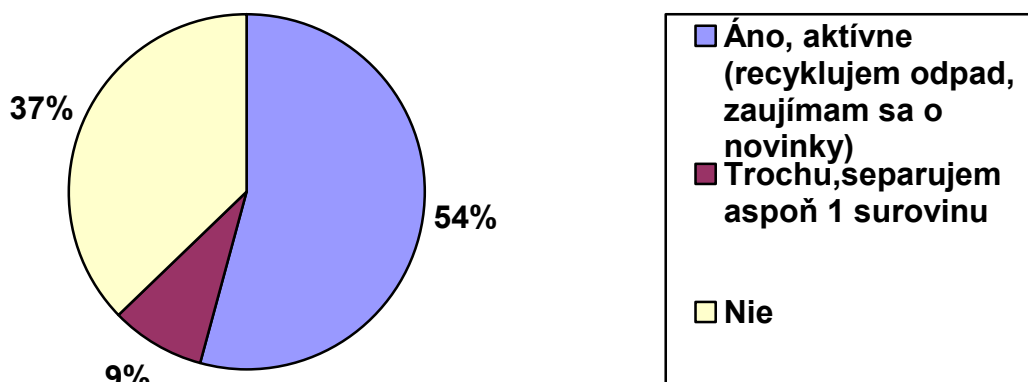
Za miesto pre dotazovanie ľudí som zvolil obchodný dom v čase od 16:00 hod., kedy končí pracovná doba veľkej časti obyvateľstva. Pýtal som sa ľudí na znalosť podniku, jeho výrobkov a zamerania na ekologickú politiku. Celkovo opýtaných respondentov bolo 124, pričom osoby pre prieskum som vyberal podľa charakteristiky – prevažne páry, vo veku 30 – 50 rokov, s deťmi v predškolskom alebo školopovinnom veku.

Výsledky dotazníka boli pre firmu a ekologickú stránku podnikania firmy veľmi nepriaznivé. V dotazníku tiež nastali rozpory medzi otázkami, konkrétne medzi otázkou č.9 voči otázkam č. 3 a č. 8.

Otázka č.1: **Zaujímate sa o životné prostredie ?**

Táto otázka je veľmi dôležitá, pretože predstavuje jeden zo základných predpokladov zavádzania spoločenskej zodpovednosti do politiky podniku. Súčasťou CSR je ekologická politika ktorej dopad sa priamo odráža v produktoch firiem.

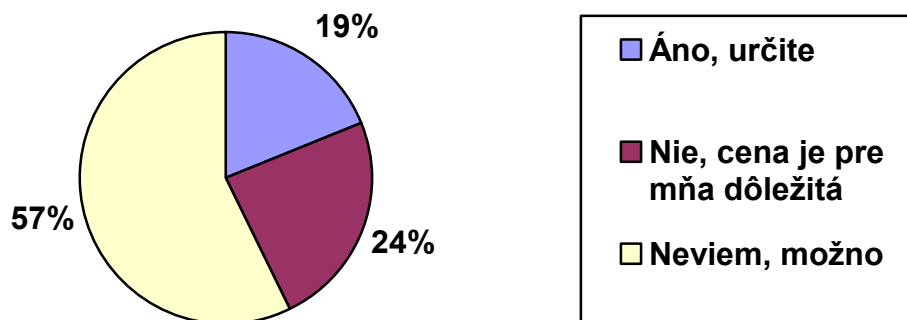
Graf 3.5 : Vyjadrenie otázky č.1

Pri analýze získaných informácií som bol prekvapený, že záujem o dopad výrobkov na prostredie prejavilo pomerne malé množstvo ľudí. Môj predpoklad bol že aspoň 80% obyvateľstva bude prinajmenšom triediť 1 druh odpadu, v tomto prípade papier vzhľadom na zameranie podniku. Zistenie však ukázalo, že veľká časť obyvateľstva v súčasnosti nemá záujem o ŽP.

Otázka č.2: Uprednostnili by ste ekologicky vyrobený produkt pred mierne lacnejším pri zrovnateľnej kvalite ?

Graf 3.6 : Vyjadrenie otázky č.2

Vzhľadom na výsledky prvej otázky bol môj predpoklad, že prvú možnosť : „Áno určite“ označí len malá časť celkovo dotazovaných respondentov. Tento predpoklad bol následne potvrdený. Pre väčšina dotazovaných je stále najdôležitejším faktorom rozhodovanie pri kúpe tovaru samotná cena tovaru. Toto je vyvolané 3 dôležitým faktormi:

1. stále doznievajúca neistota vyvolaná poslednou ekonomickou krízou
2. nedostatočné množstvo financií v rodinách
3. nízke povedomie ľudí o ekologických dopadoch produktov

Otázka č.3: Recyklujete doma papier ?

Papier, sklo, kovy a v súčasnosti aj plasty sú najčastejšie separované suroviny v domácnostiach. V dnešnej dobe sa zavádzajú rôzne programy v obciach na triedenie predovšetkým plastov (pet fľaše), hlavne pre ich dlhú dobu rozkladu, ale v každom meste existujú aj výkupne druhotných surovín, ktoré prijímajú viacero druhov materiálu. Podnik sám vytvoril niekoľko programov a vybudoval zberne papiera na podporu životného prostredia, čím zároveň získal zdroj pre vlastnú výrobu.

Vzhľadom na osobnú skúsenosť som predpokladal že väčšina respondentov odpovie kladne. Analýza dotazníka potvrdila, že až 70% opýtaných domácností papier separuje.

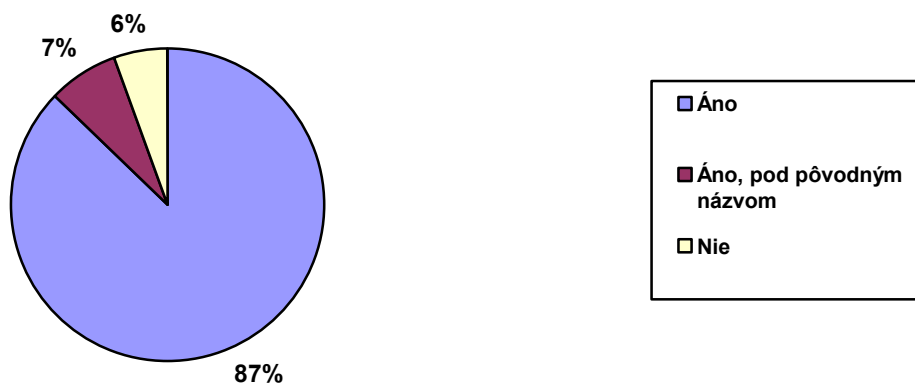

Otázka č.4: **Poznáte spoločnosť XXXX a jej výrobky ?**

Vzhľadom na pôsobnosť firmy sa dalo predpokladať, že spoločnosť bude poznať väčšina opýtaných. Dotazník poukázal na 2 fakty:

1. spoločnosť je veľmi známa medzi obyvateľmi
2. dôležitosť značky

Graf 3.7 : Vyjadrenie otázky č.4

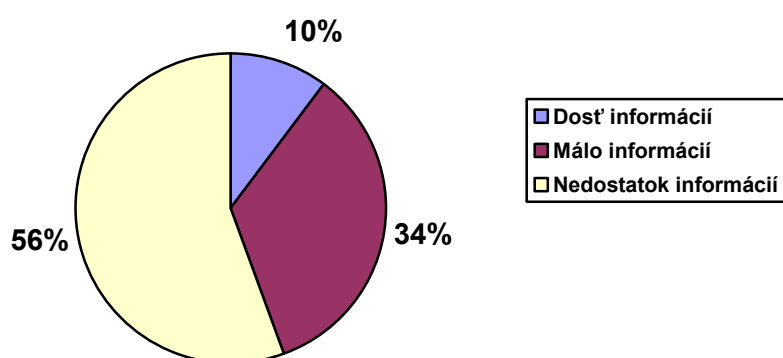

Po predaji spoločnosti nadnárodnej korporácii si táto zachovala pôvodnú značku výrobku aj po zmene názvu podniku. Na otázku, či je dotazovaným spoločnosť známa, odpovedalo kladne 108 a záporne 16 ľudí. Avšak mimo otázky dotazníka, som sa spýtal negatívne odpovedajúcich, či im je známa spoločnosť, ale pod jej pôvodným názvom a teda v súčasnosti už len pod názvom značky predávaných produktov. Po mojej dodatočnej otázke sa ukázal fakt, že ďalších 9 ľudí spoločnosť pozná, avšak nevedia o zmene jej názvu.

Otázka č.5: Máte informácie o ekologickej činnosti podniku ?

Otázkou číslo 5 pokračovalo z pôvodných 124 respondentov iba 117 z dôvodu vyradenia 7 opýtaných na základe neznalosti podniku. Táto otázka je dôležitá pre samotnú podstatu CSR a teda že samotná verejnosť má záujem na tom, aby boli podniky aj ekologicky zmýšľajúce. Ukázalo sa však, že vybraná spoločnosť nedostatočne prezentuje svoje proekologické záujmy a verejnosť je nedostatočne informovaná. Vzhľadom na skutočnosť, že dotazník bol podaný ľuďom v mieste sídla spoločnosti, dá sa predpokladať mierny pokles informovanosti v širšom okolí.

Graf 3.8 : Vyjadrenie otázky č.5

Otázka č.6:Nakupujete tieto výrobky ?

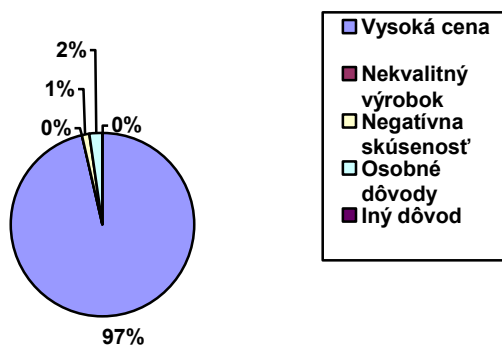
Samotná otázka na prvý pohľad neposkytuje žiadne alebo len málo informácií ohľadom ekologickej informovanosti verejnosti o spoločnosti. Jej zaradenie si však vyžiadala náväznosť na ďalšie otázky ktoré sú v dotazníku. Kladne odpovedalo 31 opýtaných čo predstavuje približne 27 %.

Otázka č.7:Vyplňujte, len ak ste na predchádzajúcu otázku odpovedali „Nie“. Označte jednu z možností alebo uveďte vlastnú:

Táto otázka má náväznosť na predchádzajúcu, ktorá rozdelila respondentov na 2 skupiny. Prvá skupina túto otázku nevyplňovala. Druhá skupina pozostávala z 86 ľudí, ktorí síce podnik poznajú, avšak jeho produkty nenakupujú z rôznych dôvodov. Vzhľadom na fakt že podnik patrí medzi vrcholové vo svojom obore a vyrába predovšetkým kvalitnejšie

produkty, bolo dôležité zistiť dôvody nákupu u konkurencie. Väčšina týchto opýtaných označila za im vyhovujúcu odpoveď „Vysoká cenu“. Napriek tomu, že sa jedná predovšetkým o produkty z druhotných surovín ani jeden respondent neoznačil možnosť „Nekvalitný výrobok“, čo vyvracia zažitú predstavu o vysokom znižovaní kvality recykláciou.

Graf 3.9 : Vyjadrenie otázky č.7

Otázka č.8: Viete, že podnik na výrobu používa recyklovaný papier ?

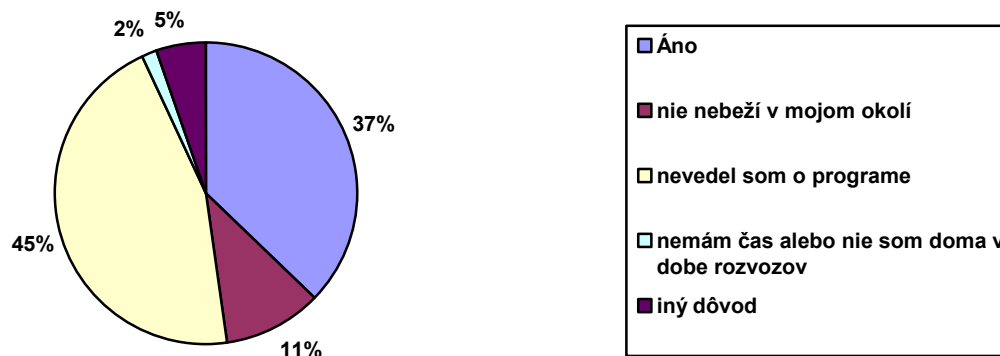
Podnik na výrobu používa predovšetkým druhotné suroviny a to v miere až 80% použitého materiálu. Vďaka tomu patrí medzi vrcholové podniky vo svojej oblasti a prispieva ku ochrane životného prostredia. Tento fakt pokladám za veľmi dôležitý nielen pre podnik a jeho politiku, ale najmä pre samotných spotrebiteľov. Bohužiaľ napriek rozšírenému programu zberu papiera po domácnostiach a založeným zberným miestam s veľkými označením loga spoločnosti, je informovanosť verejnosti pomerne nízka. Iba 46 opýtaných odpovedalo kladne čo predstavuje necelých 40% respondentov.

Otázka č.9: Využili ste niekedy program spoločnosti na výmenu papiera za hotové výrobky ? Ak nie, uveďte prečo.

Tento program pokladám za jednu z najlepšie uskutočnených akcií v oblasti podpory životného prostredia. Program sa zameriaval na zvýšenie separácie papiera v domácnostiach a umožnil mnohým ľuďom zhodnotiť nazbieranú surovinu. Program zaviedol pravidelné jazdy nákladného auta po blízkom okolí (v rámci kraja), ktoré vymieňalo hotové výrobky spoločnosti za papier. Avšak zistenie ukázalo, že informovanosť o programe nedosiahla ani 50% dotazovaných.

Pri tejto otázke nastal rozpor s odpoveďami uvedenými v otázke č.3, tam uviedlo 70% opýtaných, že papier separuje a ostatných 30% odpovedalo negatívne. Predpoklad by teda znel, že 30%, ktorý odpovedali negatívne v otázke č.3, odpovie na poslednú otázku možnosťou „iný dôvod“, avšak v skutočnosti túto možnosť uviedlo len 6 opýtaný a z toho 5 spadali do kategórie neseparovania papiera.

Graf 3.10 : Vyjadrenie otázky č.9

Rozpor môže byť vysvetlený viacerými spôsobmi, domácnosť papier separovala, ale prestala (separovala napr. len v rámci programu výmeny za hotové produkty, alebo v predchádzajúcom mieste bydliska), alebo nepozornosťou respondentov, či ich nezáujmom, alebo nepravdivými odpoveďami.

Logický rozpor nastáva aj medzi otázkou č. 9 a č. 8, pretože v č.8 uviedlo 46 opýtaných neznalosť o výrobe podniku z recyklovaného papiera. V otázke 9 by sa teda mala táto neznalosť prejavíť, prevážne uvedením „iný dôvod“ alebo „nevedel som o programe“. Po spočítaní týchto 2 uvedených možnosti otázky nie je dosiahnutý adekvátny počet opýtaných neznalých recyklácie. Rozpor sa dá opäť vysvetliť nezáujmom, nepozornosťou alebo nepravdivými odpoveďami respondentov.

4 Návrhy a doporučení

V tejto kapitole uvediem niekoľko zistených nedostatkov a návrhy na ich možné odstránenie, zlepšenie. Kapitola bude pozostávať z troch častí. V prvej časti zhrniem niektoré poznatky o podniku a vysvetlím isté problémy a ich riešenia. V druhej časti uvediem legislatívne nedostatky zistené v rámci prieskumu vo firme a nakoniec sa zameriam na nízku úroveň propagácie ekologického cítenia podniku a navrhnem možné riešenie.

4.1 Zhrnutie zistených faktov

Podnik je na vrchole ekologického podnikania vo svojom obore. Túto pozíciu si vybudoval dlhoročným snažením a tradíciou a v súčasnosti pôsobí v rámci známej nadnárodnej korporácie. Aj vďaka silnejšej pozícii korporácie si môže podnik lepšie vyberať partnerov, predovšetkým dodávateľov a odberateľov a tým ešte výraznejšie podporovať spoločensky zodpovedné podnikanie a ekologické zmýšľanie.

Zistil som, že podnik po technickej stránke využíva predvážne veľmi vyspelé zariadenia, ktoré sa neustále modernizujú nie aby len vyhovovali novým kritériám, ale aj aby sa znížil dopad na životné prostredie.

Možnosť znížiť dopad rôznych emisií je pre podnik len ťažko realizovateľná, pretože ich technológia výroby je na tak vysokej úrovni, že aj podľa slov podnikového konzultanta „znížiť emisie sa nedá, už sme moc nízko“.

Podobná situácia nastáva aj v ostatných vplyvoch, žiarenie, hluk, staré ekologické záťaž apod. Avšak malé okno, kde je možné realizovať zlepšenie sa naskytuje aj pre takto ekologicky mysliaci podnik.

Mojím prvým postrehom bolo, že napriek tomu že podnik realizuje množstvo programov na ochranu prostredia, sám využíva staršie nakladacie stroje (vysokozdvížné vozíky), ktoré spaľujú naftu. Keďže fungovanie týchto strojov je dennou potrebou podniku, ich výmena za elektrické by bola veľmi pozitívna. Ako som bol informovaný, vozový park firmy v súčasnosti spracúva projekt na výmenu týchto starších strojov.

Aj napriek tomu že podnik má zavedenú separáciu vlastného odpadu, často sa stáva že externé podniky nerešpektujú toto nariadenie a porušujú zavedené smernice. Tento fakt som zistil počas svojej prítomnosti v podniku, ktorá pracovala pre korporáciu. Veľmi jednoduchým riešením tohto problému by bolo priradenie zberných nádob na separovaný odpad pre každú väčšiu aktivitu externých podnikov, na myslím hlavne stavebné práce.

V prípade, ak by mali zamestnanci externých firiem tieto nádoby, kontajnery priamo v mieste ich pôsobenia, je pravdepodobné že by ich na tento účel skutočne využili.

Aj samotný podnik by mohol nájsť lepšie spôsoby pre nakladanie s odpadom. V tejto oblasti priznáva aj manažérka pre ekológiu, že: „možnosť zlepšiť sa je vždy aj keď už tak sme dosť dobrí“.

Vzhľadom na využitie zemného plynu na premenu tepla, dali by sa horáky vymeniť za elektrické ohrievače, avšak v súčasnosti táto možnosť nie je realizovateľná pre neexistujúcu technológiu, takže jedinou možnosťou je znižovanie množstva plynu a vypúšťaných spalín.

Zlepšenie by sa dalo dosiahnuť aj znižovaním množstva odoberanej technologickej vody. Podnik v súčasnosti takúto možnosť realizuje.

Ďalšia možnosť na zlepšenie sa naskytuje v oblasti separácie zberu. Podnik síce druhotné suroviny spracúva, avšak často sa medzi separovaným odpadom nachádzajú zložky, ktoré do neho nepatria. Tým sa myslí prevážne kartón, ktorý podnik nevie využiť. Tento nedostatok by sa dal veľmi jednoducho odstrániť zvýšením povedomia ľudí a marketingovou kampaňou za správne separovanie a recykláciu.

4.2 Problém legislatívy a štátnej správy

Najväčší problém, ktorý neustále pôsobí na takýto podnik je už v teoretickej časti spomínaný ako potencionálny škodca CSR a ekologických podnikov, legislatíva. Počas prieskumu som sa stretol s niekoľkými paradoxami, ktoré by logicky neboli prípustné, avšak legislatíva je natoľko nedokonalá že z nej plynú rôzne protichodné príkazy.

Jedným takýmto protikladom je povinnosť podniku prihlásiť kal vznikajúci pri výrobe ako odpad a zároveň ako výrobok. Kal je síce vedľajším produktom výroby, no musí sa registrovať ako produkt, výrobok, aby sa s ním mohlo obchodovať medzi podnikmi, pretože sa využíva na výrobu iných podnikov. Avšak ako môže byť výrobok odpadom ?

Okrem toho podpora zo štátnej správy je len na nízkej úrovni. Napriek tomu že sa jedná o špičkový podnik, miesto podpory, alebo dotácií od štátu sa podnik stretáva často s nízkou ochotou podpory životného prostredia. Sama manažérka ekológie vraví že jediná viditeľná snaha je hľadať nedostatky „dostali sme pokutu za to že sme sa zlepšili“ podnik dostal pokutu za nové opatrenia pre zníženie vody, aj keď je pravda, že podnik tiež spravil chybu, neoznámil zmenu výroby, spisy boli prichystané na schválenie a pred odoslaním úradom. Podniku tak nielen že vznikli náklady na zníženie dopadu na ŽP, ale ešte sa ku tomu

pripočítali náklady za pokutu tejto realizácie. Manžérka z praxe dodala, že väčšina podnikov sa snaží udržiavať len takú mieru ochrany prostredia, akú prikazuje zákon a občas ani toto nedokáže. Napriek tomu je úroveň štátnej správy tak nízka že nedokáže podporiť ani podniky, ktoré sa z vlastných zdrojov snažia presadiť.

4.3 Problém reklamy

Z rozboru dotazníka vyplynuli 2 fakty. Za prvé povedomie ľudí o ochrane životného prostredia ešte stále nedosahuje úrovne rozvinutejších štátov, a za druhé propagácia výrobkov firmy je nepostačujúca. V televízii som zaznamenal niekoľko reklám konkurenčných podnikov, avšak ako som zistil aj z materiálov podniku video-reklám v televízii mal podnik len málo. Na produktoch síce e označenie že obal je recyklovaný a recyklovateľný, avšak chýba akékoľvek označenie o ekologickom spôsobe výroby produktu.

Podnik:

- využíva na výrobu 80% druhotných surovín
- neustále inovuje výrobu a znižuje tak dopad na ŽP
- pri výrobe používa vždy ak je to možné organické látky (prirodzene odbúrateľné)
- využíva prevážne „zelenú energiu“ na výrobu
- zaviedol niekoľko programov na separácie zberu

Tieto a množstvo iných faktov by mali byť neustále propagované s každým výrobkom spoločnosti avšak skutočnosť je iná. Ani jeden takto významný fakt sa nenachádza nikde na obale spoločnosti. Reklamy, či už v televízii, billboardy alebo iné, nepoukazujú na tieto fakty.

V závere je jednoznačné, že aj keď spoločnosť propaguje výrobky rôznymi oznamovacími prostriedkami a je pomerne známa medzi spotrebiteľmi, propagácia environmentálne šetrných aspektov výroby je veľmi neuspokojivá a nepostačujúca. Podnik by sa mal zamerať na zvýšenie znalostí a povedomia ľudí, spotrebiteľov aby nielen nakupovali tieto výrobky, ale aby ich nakupovali aj pre ich nízky dopad na prostredie a vysokú úroveň ekologického cítenia spoločnosti.

Riešenie je pomerne jednoduché:

- Uviesť v médiách viac reklám na výrobky a pri televíznych reklamách sa zamerať aj na ekológiu podniku,
- V tlači je možné uviesť niekoľko významných faktov týkajúcich sa ochrany životného prostredia, ktoré by boli pri každej reklame spoločnosti,
- Súčasťou billboardov by sa stali niektoré dosiahnuté úspechy v oblasti environmentálneho dopadu na prostredie,
- Usporiadať rôzne podujatia (športové, hudobné apod.) na propagáciu výrobkov a v rámci tohto podujatia nenásilne podať spotrebiteľom aj dôležité informácie o životnom prostredí a ekologicky priaznivom správaní sa podniku,
- Súčasťou obalov, najmä balíkov výrobkov sa stanú aj logá vyjadrujúce postoj spoločnosti ku prostrediu, nápisy zobrazujúce významné fakty (80% recyklovaný materiál), alebo motta (kúpou tohto výrobku zachránite 1 strom apod.)

5 Záver

Cieľom mojej práce bolo analyzovať ekologickú politiku spoločnosti v rámci spoločenskej zodpovednosti podnikania kde som chcel zistiť nedostatky firmy v tomto obore. V mojej práci je objasnený problém ekologického cítenia podniku a realizácia politiky so snahou znížiť záťaž životného prostredia.

Počas písania mojej bakalárskej práce som niekoľkokrát navštívil podnik a prešiel som aj samotnú výrobu a nakladacie priestory. V teoretickej časti som rozviedol problematiku spoločenskej zodpovednosti a uviedol niekoľko súčasných spôsobov chápania CSR dnes a nakoniec som priblížil téma ekologickej politiky.

V praktickej časti som najskôr charakterizoval podnik a jeho ekologickú politiku a následne som sa zamerlal na skutočný dopad ekonomickej aktivity podniku na životné prostredie. Uviedol som aj niekoľko dosiahnutých úspechov a nakoniec som zhodnotil podnik ako celok. Tiež som vykonal prieskumnú sondu v meste pôsobenia podniku a analyzoval som zistené výsledky.

Informácie som zbieral najskôr skúmaním vnútropodnikových materiálov ktoré som následne analyzoval a v náväznosti k nim som uskutočnil rozhovor s dvoma zamestnancami firmy. Na základe získaných údajov som uskutočnil prieskumnú sondu kde som analyzoval postoj ľudskej spoločnosti ku prostrediu a ich znalosti o firme.

Po analýze všetkých zistených faktov som uskutočnil záver kde som vytýčil niekoľko problémových oblastí a podal návrhy riešenia.

Na záver je nutné povedať že podnik je na súčasný stav Slovenskej republiky veľmi rozvinutý v oblasti ochrany prostredia, aj vďaka čomu bol odkúpený nadnárodnou spoločnosťou v ktorej v súčasnosti pôsobí a je považovaný za vrchol ekologicky zmýšľajúcich podnikov.

Seznam použité literatúry

Knihy:

- [1] BEŇUŠKA, Peter; a kol. Environmentálne problémy miest : 2. celoštátna konferencia s medzinárodnou účasťou : 13.-14. máj 1997, Košice - Dom techniky. I. diel. 1. vyd. Košice: Dom techniky, 1997. 230 s. ISBN 80-232-0161-1
- [2] BEŇUŠKA, Peter; a kol. Environmentálne problémy miest : 2. celoštátna konferencia s medzinárodnou účasťou : 13.-14. máj 1997, Košice - Dom techniky. II. Diel. 1. vyd. Košice: Dom techniky, 1997. 154 s. ISBN 80-232-0161-1
- [3] ČAMROVÁ, Lenka. Ekonomie a životní prostředí. 1. vyd. Praha:Alfa Publishing:Liberální institut, 2007. 400 s. ISBN 978-80-86389-47-9
- [4] LUMITZER, Ervin; BARIDA Miroslav; MAJERNÍK, Milan; RUSKO, Miroslav. Ekologizácia výrobkov a výrob. Vydavateľstvo Michala Vaška Prešov, 2005. 359 s. ISBN 80-8073-225-6.
- [5] MEZŘICKÝ, Václav. Enviromentální politika a udržitelný rozvoj. 1.vyd. Praha: Portál, 2005. 208 s. ISBN 80-7367-003-8.
- [6] RUSKO, Miroslav. Environmentálne orientovaný manažment v praxi manažéra. 1.vyd. Žilina: Strix, 2004. 190 s. ISBN 80-969257-1-7
- [7] TIETENBERG, Tom; LEWIS, Lynne. Enviromental & Natural Resource Economics. 8th ed. Boston USA: Denise Clinton, 2009. 660 p. ISBN – 10:-0 321-48571-8.

Elektronické publikácie:

- [8] BÁRDY, Peter. Triedenie odpadu pomáha všetkému živému. Žilinský večerník[online]. 2008. Dostupný z http://www.zilinskyvecernik.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=9679
- [9] Biospotrebiteľ.sk. Odpady podľa skupenstva. 21. 01. 2007. Dostupné z <http://www.biospotrebitel.sk/clanok/1247-odpady-podla-skupenstva.htm>
- [10] bsigroup.com. ISO 14001 Environment. Dostupné z
- [11] <http://www.bsigroup.com/en/Assessment-and-certification-services/management-systems/Standards-and-Schemes/ISO-14001/>
- [12] CIPD[online]. PESTLE analysis. 2009. Dostupné z <http://www.cipd.co.uk/subjects/corpstrtg/general/pestle-analysis.htm>
- [13] eea.europa.sk[online]. EEA SIGNALS 2009. 9.1.2009. Dostupné z
- [14] http://www.eea.europa.eu/sk/publications/signals-2009/at_download/file

- [15] EurActiv.sk[online]. Odpad: prevencia a recyklácia. 11.12.2008. Dostupné z http://www.euractiv.sk/zivotne-prostredie/zoznam_liniek/odpad-prevencia-a-recyklacia
- [16] EurActiv.sk[online]. Čo si myslia o CO2 Američania a Európania. 04.12.2009 <http://www.euractiv.sk/zivotne-prostredie/clanok/co-si-myslia-o-co2-americiania-a-europania-014081>
- [17] Euroekonom.sk. PRINCÍPY EKOLOGICKEJ POLITIKY. 2004-2010. Dostupné z
- [18] <http://www.euroekonom.sk/ekonomia/ekonomika-zivotneho-prostredia/principy-ekologickej-politiky/>
- [19] euroinfo.gov.sk[online]. Enviromentálna politika EÚ. 1.7.2009. Dostupné z <http://www.euroinfo.gov.sk/index/go.php?id=122>
- [20] foruminst.sk[online]. Environmentálna politika EÚ. 2009. Dostupné z http://www.foruminst.sk/europa/index_sl_body.php?TemaId=6
- [21] FSC Slovensko 1.3.2011 Dostupné z <http://www.fscslovakia.sk>
- [22] Geffertová, Jarmila; Geffert, Anton. DF TU Zvolen. 2008. <http://www.zemvpasci.sk/docs/2008/Geffert.pdf>
- [23] GILLESPIE, Andrew. PESTEL analysis of the macro-environment. Foundations of Economics - Additional chapter on Business Strategy[online]. 2007. Dostupný z http://www.oup.com/uk/orc/bin/9780199296378/01student/additional/page_12.htm
- [24] GILLESPIE, Andrew. Using PESTEL analysis. Foundations of Economics - Additional chapter on Business Strategy[online]. 2007. Dostupný z http://www.oup.com/uk/orc/bin/9780199296378/01student/additional/page_14.htm
- [25] HRAŠKOVÁ, Dagmar. Ekológia. 2009. Dostupné z <http://www.poradca.sk/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=105300>
- [26] HEDEGAARD, Connie. Preložil: EurActiv.sk[online]. Čas sa naplnil – konečným termínom je Kodaň. 02.12.2009. Dostupný z <http://www.euractiv.sk/zivotne-prostredie/analyza/cas-sa-naplnil--konecnym-terminom-je-kodan-014060>
- [27] MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Návrh aktualizácie postupnosti („roadmap“) implementácie akčného plánu pre Enviromentálne technológie (ETAP) v SR. 2007. Dostupné z http://ec.europa.eu/environment/etap/policy/pdfs/roadmaps/sk_sk.pdf
- [28] Noviny.vsetko.com[online]. Nová technológia umožní recyklovať ťažko spracovateľný papier. 18. 11. 2009. Dostupné z <http://noviny.vsetko.com/nova-technologie-umozni-recyklovat-tazko-spracovatelny-papier-6105>

[29] Sme.sk[online]. Polovica použitého papiera sa recykluje. 13. 11. 2007.
Dostupné z <http://ekonomika.sme.sk/c/3584385/polovica-pouziteho-papiera-sa-recykluje.html>

[30] <http://www.qscert.sk>

Zoznam skratiek

CSR – Corporate social responsibility, spoločenská zodpovednosť podnikania

Žp – životné prostredie

ISO – International organization of standardization, medzinárodná organizácia štandardizácie

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....

Zoznam príloh

Príloha č. 1	Tabuľka separácie odpadu za rok 2010
Príloha č. 2	Spôsoby likvidácie kalu 2004 - 2010
Príloha č. 3	Vyhodnotenie vodného hospodárstva v r. 2005 – 2010
Príloha č. 4	Trendy znižovania odpadov a spotreby vo výrobe
Príloha č. 5	Rozhovor
Príloha č. 6	Dotazník